

SIRA DIŐIŐI

Irmak Lisesi Dergi Kulübü Yayınıdır. Sayı: 12

ÖLÜMÜNÜN
60. YILINDA
YAHYA KEMAL

YAHYA KEMAL
KRONOLOJİSİ

KIZIL DANS
EŞLİĞİNDE
ENDÜLÜS

SESSİZ GEMİ

BESTELENMİŞ ŞİİRLERİYLE
YAHYA KEMAL

ATATÜRK VE
YAHYA KEMAL

“

YAHYA KEMAL'E DAİR

Zihnim bu şehirden,
bu devirden çok uzakta...

Yahya Kemal Beyatlı

BAZI ANLAR - MERKEZİMİZ - BİLGELİK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER - TAKDİR ETMEK, TAKDİR GÖRMEK -
DİL VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ - MODERNLEŐME SÜRECİNDE İNSAN - HİKÂYE: ÖZGÜRLÜK KUŞU - HİKÂYE: MAHKÛM -
ÖLÜM CEZASI YA DA BİR İDAM MAHKÛMUNUN SON GÜNÜ - CİMBIZLI ŞİİR VE GALATA KÖPRÜSÜ -
İPEK ATAGÜN GEZENER RÖPORTAJI - AŞK NEDİR? - WERTHER VE LOTTE'NİN "KAYIP" MEKTUPLARI! -
COĞRAFİ KEŞİFLER OLMASAYDI - BEING A CHRISTOPHER - WINE -
THE CURIOUS INCIDENT OF THE DOG IN THE NIGHT TIME

SIRA DIŐIŐI

Haziran 2018 Sayı: 12

İmtiyaz Sahibi

Irmak Okulları Adına;

Metin YOLERİ

Okullar Müdürü

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Metin YOLERİ

Okullar Müdürü

Editör

Selin TENGİZ

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Oya PEKER GÜLER

Coğrafya Öğretmeni

Yazı Kurulu

Ada ÖZTÜRK 11 B

Azra ULU 11 A

Sude FETTAHOĞLU 11 A

Mısra MURATHANOĞLU 11 B

Özgün Can ORHAN 9 A

Selin NARTER 9 A

Ece ÖZTURGUT 9 A

Emir ŞAHSUVAROĞLU 9 A

Zeynep Ece EREZ 9 A

Dergi ve Kapak Tasarımı

Sedef ULUĞ

Görsel Tasarım Sorumlusu

İÇİNDEKİLER

ÖLÜMÜNÜN 60. YILINDA YAHYA KEMAL	4
YAHYA KEMAL KRONOLOJİSİ	5
KIZIL DANS EŞLİĞİNDE ENDÜLÜS - Arın TÜRK 9 B	7
SESSİZ GEMİ - Ayşegül AĞIR 10 B	10
BESTELENMİŞ ŞİİRLERİYLE YAHYA KEMAL	13
ATATÜRK VE YAHYA KEMAL	16
YAHYA KEMAL'E DAİR	22
BAZI ANLAR - Damla US 12 A	26
MERKEZİMİZ - Defne ÇAYIRLIOĞLU 12 B	27
BİLGELİK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER - 12. Sınıf Öğrencileri	28
TAKDİR ETMEK - TAKDİR GÖRMEK - 10. Sınıf Öğrencileri	30
DİL VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ - 9. Sınıf Öğrencileri	34
MODERNLEŐME SÜRECİNDE İNSAN - 10. Sınıf Öğrencileri	37
HİKÂYE: ÖZGÜRLÜK KUŞU - Özgür Deniz KOLDAŞ 12 B	43
HİKÂYE: MAHKUM - Ada ÖZTÜRK 11 B	45
ÖLÜM CEZASI YA DA BİR İDAM MAHKÜMÜNÜN SON GÜNÜ - 11. Sınıf Öğrencileri	46
CİMBIZLI ŞİİR VE GALATA KÖPRÜSÜ - Ayça CAMBAZ Hazırlık	54
İPEK ATAGÜN GEZENER RÖPORTAJI	56
AŞK NEDİR? - Selin NARTER 9 A	59
WERTHER VE LOTTE'NİN "KAYIP" MEKTUPLARI! - 10. Sınıf Öğrencileri	60
COĞRAFİ KEŞİFLER OLMASAYDI - Oya PEKER GÜLER	67
BEING A CHRISTOPHER - Ada ÖZTÜRK 11 B	70
WINE - Nil TUNA, Zeynep ÖZOĞUZ 11 A	72
THE CURIOUS INCIDENT OF THE DOG IN THE NIGHT TIME - Saba MANDIRACI 11 A	74

ÖLÜMÜNÜN 60. YILINDA Yahya Kemal BEYATLI (1884 – 1958)

Türk edebiyatında şiirin meseleleri ile kendi şiiri üzerine en çok düşünen ve titizlenen şair...

Şiiri kendine dert edinen, 1903-1958 yılları arasında “şiir gibi” bir sanat hayatı geçirmiş, şiir meseleleriyle olduğu kadar şiiriyle de çokça konuşulmuş, hakkında sayısız yazılar yazılmış ve 1910’lu yıllardan sonraki Türk şiirine yön vermiş bir sanat ve düşünce insanı...

Edebiyat tarihimizde Yahya Kemal Beyatlı kadar, hayattayken ünlü olmuş, edebi değeri bilinmiş, üstatlığı kabul edilmiş, sanat ve edebiyat çevrelerinin yanı sıra, hemen her çevrede saygı görmüş sanatçıların sayısı çok fazla değildir. Üstelik Yahya Kemal, bu ününü ve değerini, bir tane bile kitabı yayımlanmadan kazanmıştır. Gençlik yıllarından itibaren çeşitli dergi ve gazetelerde aralıklarla yayımladığı şiirler, edebiyat çevrelerinde Yahya Kemal’i çok erken yaşlarda üne kavuşturmuştu. Bu ün; Osmanlı kültürü ve coğrafyası, İstanbul, dil, sanat ve edebiyat, musiki gibi konularda yazdığı ve yine dergi ve gazetelerde yayımladığı eleştiri, tarih, anı, makale gibi farklı türlerdeki düzyazılarıyla giderek yaygınlaştı. Cumhuriyet öncesi ve sonrasının hiçbir edebi akımına ilgi göstermemesi, şiirde artık devri kapanmış olan aruzu ısrarla ve büyük bir ustalıkla kullanması, divan şiirine karşı hayranlığını gizlememesi ve klasik biçimleri modern bir anlayışla işlemesi nedeniyle yaşadığı dönemde “Neoklasik” olarak tanımlanan Yahya Kemal’in ünü, ölümünden sonra kurulan Yahya Kemal Enstitüsünün bütün şiirlerini ve yazılarını kitaplaştırmasıyla artarak devam etti. Biz de, edebiyat dünyasında şiirleri ve görüşleri sık sık tartışma konusu olsa da Türk şiirindeki önemi ve ağırlığı hiçbir zaman inkâr edilemeyecek olan bu şairimizi sizlere biraz tanıtabilmek amacıyla, dergimizin 12. sayısının dosya konusunu kendisine ayırdık.

YAHYA KEMAL KRONOLOJİSİ

- 1884** Üsküp'te doğdu ve Ahmet Agâh adı konuldu.
- 1888** Yeni Mektep'e başladı.
- 1892** Yeni Mektep'ten Mekteb-i Edeb'e geçti.
- 1895** Mekteb-i Edeb'den mezun oldu ve Üsküp İdadisi'ne girdi.
- 1897** Türk Yunan Harbi'nde aile Selanik'e göçtü, Annesi Nakiye Hanım (Üsküp'te) öldü.
- 1898** Üsküp'e dönüldü.
- 1899** Rufâî dergâhına devam etmeye başladı.
- 1900** Selanik İdadisi'ne yatılı olarak kaydedildi.
- 1901** Hatıra adlı ilk şiiri Musavver Terakki dergisinde yayımlandı.
- 1902** Galatasaray'da okumak için İstanbul'a geldi.
Malumat ve İrtika'da Agâh Kemal imzasıyla şiirleri yayımlandı.
- 1903** Messagerie Maritime kumpanyasının Memphis adlı vapuruyla Paris'e kaçtı.
College de Meaux'ya yatılı öğrenci olarak kaydını yaptırdı.
Ecole Libre des sciences politiques'e kaydını yaptırdı.
Londra'ya gitti ve Regents Park civarında bir İngiliz ailesinin yanında pansiyoner olarak kaldı.
Bir Türk destanı yazmak üzere çalışmalara başladı.
Açık Deniz adlı şiirini yazmaya başladı.
Paris'ten döndü.
- 1913** Gözaltına alındı ve Cemal Paşa tarafından sorgulanarak serbest bırakıldı.
Darüşşafaka'da muallimliğe başladı.
Ali Kemal'in Peyam gazetesinde Süleyman Sadi imzasıyla yazmaya başladı.
- 1914** Peyam'da "Bir Fikir" başlıklı yazısında ilk defa Yahya Kemal imzasını kullandı.
- 1915** Darüşşafaka'daki görevinden ayrıldı.
Darülfünun'a Garp Edebiyatı Tarihi müderrisi olarak tayin edildi.
- 1918** Şiirleri Yeni Mecmua'da "Bulunmuş Sahifeler" adı altında yayımlanmaya başlandı.

1919 Bazı şiirlerini “Şair” ve “Şair Nedim” mecmualarında yayımladı.

1920 Darülfünun Konferans Salonu’nda, Süleyman Nazif’in ünlü konuşmasını yaptığı Piyer Loti Günü’nde, Loti’nin edebi kişiliğini anlattı.

1922 Darülfünun’dan bazı öğrenciler ve hocalarla birlikte Mustafa Kemal’le görüşmek üzere Bursa’ya gitti.
Urfa milletvekili seçildi.
Darülfünun’daki görevinden istifa etti.

1925 Türkiye - Suriye Hudut Tashihi Komisyonu’nda görev aldı. Fransızlarla yapılan görüşmelerde, Payas istasyonu arkasındaki altı kilometrelik arazi ile bazı Türk köylerinin anavatana ilhakında önemli rol oynadı.

1926 Varşova elçiliğine tayin edildi. Bunun üzerine milletvekilliğinden istifa etti.

1929 Madrid elçiliğine tayin edildi.

1932 - 1933 Avrupa’nın değişik şehirlerinde kaldı.
Hamdullah Suphi’yle yurda döndü.

1934 Yozgat milletvekili olarak meclise girdi.
Beyatlı soyadını aldı.

1948 Pakistan büyükelçiliğine tayin edildi.
Hayal Şehir adlı şiiriyle İnönü Ödülü’nü kazandı.

1949 Pakistan büyükelçisiyken emekliye sevk edildi.

1956 - 1957 Tüm şiirlerini Hürriyet gazetesinde düzenli olarak yayımladı.

1957 Tedavi için Paris’e gitti.

1958 Cerrahpaşa Hastanesine yatırıldı.
1 Kasım’da öldü, 2 Kasım’da büyük bir törenle Rumeli Hisarı’nda toprağa verildi.

KIZIL DANS EŞLİĞİNDE ENDÜLÜS

Arın TÜRK 9 B

ENDÜLÜS VE YAHYA KEMAL

Asıl adı Ahmet Agâh olan Yahya Kemal Beyatlı, Türk edebiyatının büyük bir şairi olmanın yanında siyasi anlamda da önemli görevler üstlenmiş bir şahsiyet olarak tanınmaktadır. 1929'da Madrid elçiliğine atanan Yahya Kemal, 22 Mayıs 1929'da Madrid'de göreve başlar ve Sami Paşazade Sezai'den sonra Madrid'de görev yapan ikinci edebiyatçı sefir olur. Madrid'i ve İspanya'yı çok seven şair, kısa sürede İspanya kralı ile ahbablık edecek kadar sağlam bir çevre edinir. Yahya Kemal, İspanya'da bulunduğu süre içerisinde İspanyol raksını görmeyi çok istediğini mektup tarzında kaleme aldığı hatıralarında "İspanya'da en çok İspanyol raksını görmek istediğini hâlbuki bu raksın en iyisini Paris'te "Opere -Comique'de gördüğünü" belirtir.

İspanya'ya gelmesinin üzerinden hayli zaman geçmesine rağmen hala doğru dürüst bir İspanyol dansı göremediğini bir Marki'ye söyleyen Yahya Kemal, kısa süre sonra Marki'nin davetiyle İspanyol raksı izlemek üzere Endülüs'te Serez'e gider.

En çok tanınan eserlerinden olan Endülüs'te Raks şiirinde Yahya Kemal, o gece izlediği ve raksına hayran kaldığı bir İspanyol güzelini anlatır. Bu güzel; elinde zil, omzunda şal ve alnındaki kâkülüyle İspanya'yı temsil eder. Şair, gördüğü bu manzara karşısında çok etkilenir ve o gecenin coşkulu ortamına ruhunu katarak kaleme aldığı " Endülüs'te Raks" adlı şiirinde, o İspanyol akşamındaki neşeli anları, coşkuyu tasvir eder.

Yahya Kemal'in İspanya hatıralarını mektuplar şeklinde yazmayı tercih etmiştir. Bunlardan Münir Bey'e yazdığı bir mektupta Endülüs'ü şöyle anlatmaktadır:

“Aziz Münir,

Son mektubunu alalı bir hafta kadar oluyor; birdenbire cevap veremedim. Çünkü kira bedeli gelmediği halde elçilik dairesini nakletmek sıkıntısı içindeyim.

Fakat size gördüğüm diğer şehirlerden bahsedeyim. Endülüs, kendi başına bir kıtadır. Geçen Mayıs sonlarında gittim. Kurtuba’yı, Sevilla’yı ve Gırnata’yı gördüm. Kurtuba’nın Emevi payitahtlığından kala kala meşhur camii, ötede beride birkaç yapı harabesi ve biraz hisar bakiyesi kalmış. Kurtuba Camii, muazzam bir eserdir fakat yekpare değil mürekkep bir eserdir. Bir kapısından girince birdenbire hudutsuz vehmini veren, bir sütun ormanı içinde kaldım. Bu sütunlar ikiz ve incedirler. Hemen hemen mermerin her çeşidindedirler, başlıkları Endülüs-kâri kavisli ve her tarafta eşit inşa edilmiş başlıklardır. Cami, bugünkü haliyle yine çok caziptir. Fakat İspanyollar fethettikten sonra katedrale çevirmişler ve 19. Asırda bir mimari şuarsuzluk ederek ortasına Rönesans-kâri bir kilise yapmışlar, caminin etrafını da çepeçevre Hıristiyan mihraplarıyla doldurmuşlar. Bu tahribat yapılmasa bugün bile gözleri kamaştırıcı genişlik daha fevkalade olurmuş. Artık İslam zamanında, caminin bütün kandilleri, zemininde bütün halıları, etrafında bütün şamdanları, rahle ve kürsüleri varken nasıl harikaymış Allah bilir. Yalnız insan bu şehirdeyken Türkiye’yi komşu bir memleket zannediyor. Çarşıları, sokakları, pazaryerleri; o kadar Şark tarzındadır. (Beyatlı, Yahya Kemal, “Mektuplar ve Makaleler”, İstanbul Fethi Cemiyeti, İstanbul, 1990)

KIZIL DANS EŞLİĞİNDE ENDÜLÜS

Şiirlere bile konu olmuş İspanya'nın özerk bir bölgesi olan Endülüs'ün fotoğraflarını görünce oraya gitmemek için kanım kaynamadı değil. Sokaklarında, evlerinde, meydanlarında tam bir Akdeniz havası olan bu bölgenin, ilk bakışta bile oldukça ilgi çekici görüldüğünü söyleyebilirim.

Endülüs hakkında bu yazıyı yazmam istendiğinde aklımda beliren ilk soru: "Yahya Kemal Beyatlı'yı bu kadar etkileyip hakkında şiir yazdırtan bu bölgenin özelliği nedir?" sorusuydu. Biraz araştırma yaptıktan sonra fark ettim ki Yahya Kemal Beyatlı'nın şiirine konu olan şey; bir kısmımızın yarışmalardan, televizyon şovlarından veya sokak gösterilerinden akıllarında kalanlardı. Yani erkeklerin siyah gömlekleri ve pantolonları, topuklu siyah ayakkabılarıyla; kadınların ise kızıl elbiseleriyle, topuklu ayakkabıları ve yelpazeleriyle sahnede görsel bir şölen yarattığı; Yahya Kemal Beyatlı'yı ve daha nice insanı büyüleyen "Acıyı Haykırış" lakabı ile Flamenko dansıydı.

Flamenko'nun doğuşu; bir ırkın kendi kültürünü, kimliğini özetle "kendini ifade etme yolunu" bulma çabasına dayanır. 15. yüzyılda Çingenerler, İber Yarımadası'na gelmiş ve ardından yüzyıllar boyunca farklı ülkelere gidip oradaki yerel dansları benimsemişlerdir. Bir süre sonra kendi kültürlerini, kimliklerini ve kendilerini ifade etme yollarını yaratmak için toplanan Çingenerlere yaklaşık 3 yüzyıl boyunca hor davranılmış olsa da Çingene halkı, 18. yüzyılın sonlarına doğru, Flamenko dansını belirginleştirmeye başlamıştır. Bu tarihler, yani 18. yüzyıldan 19. yüzyıla geçiş süreci, rastlantısal değildir. Çünkü bu süreçte; 18. yüzyılın kuralcı, sınırlı ve sadece belirli bir toplumsal kesimin eğlencesi için yapılan Klasik Dönem müziğinden, 19. yüzyılın kurlsız, sınırsız ve bestecinin kendini anlatmaya dayanan Romantik Dönem müziğine geçiş yapılmıştır. Bu geçiş ile birlikte haliyle Çingene besteciler kendilerini ifade edebilecekleri müzikler bestelemeye başlamış ve birçok yerel dansa hakim olan Çingenerler de yaptıkları müziğe eşlik edecek bir dansı yani Flamenko'yu icat etmişlerdir. 19. yüzyılda Flamenko yaygınlaşmış, kafe ve barların açılışlarında müzik eşliğinde dans edilmeye başlamıştır. Flamenko, ilerleyen zaman içinde gelişimini sürdürmüş ve diğer Avrupa ülkelerine kadar yayılmıştır. Hatta Avrupa'da o kadar popüler olmuştur ki en ünlü balerinler bile kendilerini çingene ilan etmiş ve Opera Flamenko'yu ortaya çıkarmışlardır. Bu adımla birlikte Flamenko, popüler kültürle birleşerek kendine tam anlamıyla bütün dünyada geçerli bir kimlik kazandırmış, aristokratların ve soyluların bile eğlencesi olmuştur.

1939'da İspanya Başbakanı olan Francisco Franco, Flamenko'nun insanları ne kadar etkilediğini fark ederek bunu hükümet propagandası olarak kullanmıştır. Bir başka deyişle Franco, Flamenko'ya yeni bir ideoloji yükleyip o ideolojiye sahip insanları da Flamenko hayranı haline getirmiştir. Söz konusu durum, Flamenko'yu hem daha çok yaygınlaştırmış hem de Flamenko'nun hayran kitlesini arttırmıştır. Bu süreçten sonra hükümet, Flamenko'yu ülkeye turist çekecek bir kaynak olarak görüp insanların sadece Flamenko için bile İspanya'ya turist olarak gelmesi için çalışmalar yürütmüş ve filmler çekmiştir. Burada bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim: Flamenko'nun evi Endülüs olduğu halde, İspanya hükümeti turist çekmek amacıyla bunu örtpas ederek Flamenko'nun İspanyol dansı olduğunu insanlara aşlamış ve açıkçası bunda da başarılı olmuştur. Francisco Franco 1975 yılında öldüğünde, Flamenko artık bütün dünyaya kendini tanıtmış ve sevdirmiş bir müzik ve dans türü olarak akıllarda kalıcı bir yer edinmiştir.

Yüzyılların birikimiyle birlikte bu dans ve müziği yaratan Çingene ırkının yaşadıkları dönemleri çok akıllıca kullanmaları sonucunda ortaya çıkmış sonra da yaygınlaşmış olan bu muazzam dans ve müzik harmonisi; adeta insanları büyülemek, onları müzik bitene kadar başka bir boyuta göndermek için icat edilmiştir. Yahya Kemal Beyatlı'ya şiir yazdırtacak kadar büyülemiş olan bu muazzam dans ve müzik harmonisi karşısında kim, nasıl büyülenmezdi ki!

SESSİZ GEMİ

Ayşegül AĞIR 10 B

Ölüm, insanoğlunu korkutur. Peki, neden? Çünkü ölüm, bilinmeze giden yolun başıdır. Nereye gittiğini bilememek korkutur; yolun sonunu bilememek, yolu ve yolda karşısına çıkacak olanları bilememek korkutur. Hep böyle değil miydi zaten? Bilinmezden korkmadık mı?

Korkularımızın birçoğunu yenerek bilinmezliğe uzansak da ölüm asla yenemeyeceğimiz bir korku olarak kalacaktır hep. Ölümden sonrasını yaşarken asla bilemeyeceğimiz bir gerçekken bu korkuyu yenmemizin mümkün olduğuna inanmakta zorlanıyorum. Hayatını dolu dolu yaşamış insanların bile ölümden korktuğunu söyleyebiliriz çünkü inançlarla desteklenen ölüm kavramının tamamen yalan olma ihtimali, bizimle birlikte varlığını sürdürecektir.

Yahya Kemal Beyatlı'nın "Sessiz Gemi" adlı şiiri de ölüm ve ayrılık üzerine yazılmış ancak ölümün adı, şiirin içinde bir kere dahi anılmamıştır. Dili, son derece anlaşılır; üslubu sade olan bu şiir, ölüm temasını her kelimesinde taşımaktadır.

Beyitler halinde yazılmış bu karanlık şiir, toplam altı beyitten oluşmaktadır. Aruz ölçüsünün kullanıldığı şiirde, ahenk unsurlarına sıklıkla rastlanmakta olup eserde kullanılan sembollerin titizlikle seçildiği de aşikârdır. Kafiye düzeni aa/bb/cc/dd/ee/ff olan şiirdeki olan şiirde ahenk unsurlarının yarattığı akışkanlık, şairin bu konuya verdiği önemi bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Şiirde kullanılan sembollerin titizlikle seçildiğine daha önce değinmiştim, açıkçası çok uzun zamandır sembollerin bu kadar özenle ve ustalıklarla kullanıldığı bir eser okumamıştım. Bu sebeple sembollerin üstünde biraz durmak istiyorum:

Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

İlk beyitte kullanılan “demir almak günü” ve “meçhule giden gemi” ifadeleri ile artık reel zamanın dışına çıkıldığını ve yaşamın sona ermesiyle başlanan, sonunun da neresi olduğunun bilinmediği yeni bir yolculuğa ilerlendiğini; bir nevi, bilinmezliğe gidildiğini anlatmaktadır.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil, ne de bir kol.

Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli,

İkinci beyitte ise geminin hiç yolcusu yokmuşçasına, sessizce yol aldığından ve arkasından da mendil ya da el sallayacak herhangi bir kimsenin bulunmadığından bahsedilmektedir. Sessizlik genelde huzur ya da ölüm kavramlarıyla bağdaştırılır. Tıpkı mezarlıkların çok sessiz olması gibi burada da geminin yolcusu olduğu bilinmesine rağmen, bu kadar sessizce yol alması ve üçüncü beyitte kullanılan sembollerden de anlaşılacağı üzere kıyıda kalanların gözleri ağlamaktan nemli bir şekilde kara ufka bakmaları, yine geminin geri dönüşü olmayan bir sonsuzluğa doğru ilerlediğine işaret eder niteliktedir.

Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.

Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.

Dördüncü beyitte ise anlatılan gidişin geminin son seferi olmadığı yani ölümün sürekliliği vurgulanmıştır. Beşinci ve altıncı beyitlerde, yine ölüm teması yansıtılmıştır. Gidenin gelmediği, beşinci beyitte anlatılırken altıncı beyitte de gidenin yerinden memnun olması ve bu sebeple dönmemesi yönündeki varsayım, ölümün belirsizliğinin altı çizilmiştir. Görüldüğü gibi şiirin hemen her satırında ölüm fikri, kaybedilenin geri dönemeyişi ve bu durumun güzel bir nedene bağlanması, kaybedenlerin yaşadığı yokluk hissi... gibi duygular açığa çıkmaktadır.

Ancak Yahya Kemal'in yaşanmışlıkları göz önünde bulundurulduğunda, şiirin arka planında tutkulu bir aşkın izleri de bulunabilir. İşte o zaman, şiiri başka bir anlayışla yorumlamak mümkün olur. Yani, şiirin ardındaki hikâyeyi bilmek; başından beri değindiğimiz ölüm temasını, bir anda sevgiliye kavuşamamanın verdiği keder ve acıya bırakır. Bu açıdan ele aldığımızda şairin "Sessiz Gemi"de, çok sevdiği kadının buldukları adadan ayrılışını ve bu ayrılışın hissettirdiklerini tasvir ettiği söylenebilir. Yahya Kemal'in hayatı boyunca kavuşamadığı ve büyük bir aşkla bağlı olduğu kadın, Ayşe Celile Hanım'dır. İlk Türk kadın ressamlardan olan Celile Hanım; Nazım Hikmet Ran'ın annesi, Oktay Rifat'ın ise teyzesidir. Nazım Hikmet'e şiir dersleri veren Yahya Kemal Beyatlı, bu sayede annesi Celile Hanım ile tanışmış, yaklaşmış ve bir süre sonra bu yakınlaşma, tutkulu bir aşka dönüşmüştür. Ancak durumu fark eden Nazım Hikmet, hocasının pardösüsünün cebine koyduğu "Hocam olarak girdiğiniz bu eve, babam olarak giremezsiniz!" notuyla bu ilişkiyi onaylamadığını açıkça belirtince Celile Hanım'ın eşinden ayrılması bile bu iki aşğın kavuşması için yeterli olmamıştır. Belki de; yaşamı boyunca evlenmeyen ve bir aile kurmayan belki de kuramayan Yahya Kemal'in yaşadığı bu derin kalp sızısı, "Sessiz Gemi" şiirinde ifadesini bulur. Sessizce bir gemiye binip gidişini izlenen ve bir daha hiç görülemeyecek, kavuşulamayacak olduğu bilinen sevgilinin ardından bakan bir çift nemli göz, yas, matem... Gerçekten âşık iki insan için her ayrılık, bir ölüm değil midir zaten? İnsan sevdiğini bir daha göremeyeceğini bilirken o giden gemiyle birlikte bir parçası da ondan sökülüp gitmez mi? Ya da içinde bir parça ölmez mi zaten?

BESTELENMİŞ ŞİİRLERİYLE YAHYA KEMAL

Edebiyat ile musiki, yüzyıllardır birbiriyle çok sıkı ilişkiler içinde olmuş; özellikle de şiir, müzikalitenin en şiddetli biçimde hissedildiği türlerden biri olarak dikkati çekmiştir. Çünkü edebiyat ile musiki arasındaki her türden ilişkinin odak noktası “ses”tir. Biri ölçü, kafiye, redif, aliterasyon, asonans gibi unsurlarla ahengi yakalar; diğeri ritim, nota gibi unsurlarla vücut bulur. Ancak edebiyatın dili de musikinin dili de sesi esas alır. Bu sebeple, edebiyat ile musiki öteden beri hep yakın olmuş; iç içe geçmiş, birbirlerini beslemiş ve zenginleştirmiş sanatlardır.

Geçmişten günümüze kadar uzanan sürece bakıldığında, gerek halk şiiri gerek divan şiiri gerekse Yeni Türk Edebiyatı Dönemi’nde kendini gösteren pek çok değerli şairin şiirlerinin, güfte niteliği kazandığını görmek mümkündür. Fuzuli, Namık Kemal, Yunus Emre, Aşık Veysel gibi pek çok örneğini sayabileceğimiz şairler içinde en dikkat çeken isimlerden biri de “şiirleri en çok bestelenen şairlerden biri” olan Yahya Kemal Beyatlı’dır.

Sadece musikisever bir dinleyici olmanın ötesinde, Türk musikisi hakkında fazlasıyla teorik bilgiye de sahip olan Yahya Kemal eserlerinde; musiki ile şiirin ahenk noktasında birliktelik kurmasını başarıyla sağlamış ve yarattığı eserlerle de musiki ile şiir ilişkisini somut bir şekilde ortaya koymuştur.

Hayatta iken pek çok şiirinin bestelenişine şahit olan ve ölümünün ardından da şiirleri bestelenmeye devam eden bir büyük şair olarak Yahya Kemal, şiirde yapılması gereken üç şey olduğunu söyler: Birincisi, toplumun dilinde şiir yaratmaktır. Çünkü şiir ancak bu yolla topluma seslenebilir. İkincisi, Türk şiirini öz olmayan unsurlardan kurtarmak ve ona asıl unsuru olan ritmi bahşetmektir. Çünkü şiirin asıl maddesi anlam değil sözdür. Bu nedenle şairlik, anlamı söze dönüştürmek sanatıdır. Ama söz, kelimelerin yığılması demek değildir. Şiir, kelimelerin özel bir ahenk doğuran birleşiminden doğar. Bu bileşimde önemli olan, mısradaki ahenk dalgalarıdır. Bir başka deyişle anlamın, mısra içinden bir ritim haline geçmesidir. Üçüncüsü, “sentetik şiir” yapmaktır. Çünkü gerçek şiir, çeşitli bölümleri birbirini tamamlayan bir bütün yani bir bestedir.

Bu bölümde siz okuyucularımıza; Yahya Kemal’in bestelenmiş şiirlerinin bir kısmından örnekler sunduk. Keyifli okumalar hatta dinlemeler!

BİR BAŞKA TEPEDEN

*Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.
Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!
Sâde bir semtini sevmek bile bir ömre değer.*

*Nice revnaklı şehirler görülür dünyada,
Lakin efsunlu güzellikleri sensin yaratan.
Yaşamıştır derim, en hoş ve uzun rü'yâda
Sende çok yıl yaşayan, sende ölen, sende yatan.*

Yahya Kemal BEYATLI

İSTİNYE

*İstinye körfezinde bu akşam garipliği
Bir mihnetin sonunda tesellî kadar iyi.*

*Hulyâ, serinleşen köyü, her an morartıyor;
Sessiz gelen saat başı sürdükçe artıyor.*

*Durgunlaşıp bir ayna kadar parlıyan suda,
Dünyâ güzel göründü resimleşmiş uykuda.*

*Binlerce lâle serpilip yüzlerce bahçeden
Beş yüz yılın kadehleridir şimdi yükselen.*

*Eşsiz Boğaz! Şerefli hayalin derindedir!
Senden kalan o levhada her şey yerindedir.*

Yahya Kemal BEYATLI

KAR MUSİKİLERİ

-Varşova 1927-

*Bin yıldan uzun bir gecenin bestesidir bu.
Bin yıl sürecek zannedilen kar sesidir bu.*

*Bir kuytu manastırda duâlar gibi gamlı,
Yüzlerce ağızdan koro hâlinde devamlı,*

*Bir erganun âhengi yayılmakta derinden...
Duydumsa da zevk almadım İslav kederinden.*

*Zihnim bu şehirden, bu devirden çok uzakta,
Tanbûri Cemil Bey çalıyor eski plâkta.*

*Birdenbire mes'ûdum işitmek hevesiyle
Gönlüm dolu İstanbul'un en özlü sesiyle.*

*Sandım ki uzaklaştı yağan kar ve karanlık,
Uykumda bütün bir gece körfezdeyim artık!*

Yahya Kemal BEYATLI

RİNDLERİN AKŞAMI

*Dönülmez akşamın ufkundayız. Vakit çok geç;
Bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç!
Cihana bir daha gelmek hayal edilse bile,
Avunmak istemeyiz öyle bir teselliyle.
Geniş kanatları boşlukta simsiyah açılan
Ve arkasından güneş doğmayan büyük kapıdan
Geçince başlayacak bitmeyen sükkûnlu gece.
Gruba karşı bu son bahçelerde, keyfince,
Ya şevk içinde harap ol ya aşk içinde gönül!
Ya lale açmalıdır göğsümüzde yahut gül.*

Yahya Kemal BEYATLI

SESSİZ GEMİ

Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.

Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli.

Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu!

Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler,
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden;
Birçok seneler geçti, dönen yok seferinden.

Yahya Kemal BEYATLI

MEVSİMLER

Kopar sonbahar tellerinden,
Derinden, derinden, derinden,
Biten yazla başlar keder mûsikîsi.

Bu sâhillerin seslenir her yerinden,
Derinden, derinden, derinden,
Hazin günlerin derbeder mûsikîsi.

Denizden ve dağdan gelen hüzne kandık.
Bulutlar dağılsın, bahâr olsun artık,
Duyulsun bir engin seher mûsikîsi.

Güneş doğmadan mavileşmiş Boğaz' dan.
Nevâ - kâr açılınsın bütün ses ve sazdan,
Ufuklarda sürsün zafer mûsikîsi.

Yahya Kemal BEYATLI

ENDÜLÜSTE RAKS

“Zil, şal ve gül... Bu bahçede raksın bütün hızı...
Şevk akşamında Endülüs üç defa kırmızı...”

Aşkın sihirli şarkısı yüzlerce dildedir.
İspanya neş'esiyle bu akşam, bu zildedir.

Yelpâze çevrilir gibi birden dönüşleri,
İşveyle devriliş, saçılış, örtünüşleri...

Her rengi istemez gözümüz şimdi aldadır;
İspanya dalga dalga bu akşam bu şaldadır.

Alnında halka halkadır âşüfte kâkülü,
Göğsünde yosma Gırnata'nın en güzel gülü...

Altın kadeh her elde, güneş her gönüldedir;
İspanya varlığıyla bu akşam, bu güldedir.

Raks ortasında bir durup oynar, yürür gibi;
Bir baş çevirmesiyle bakar öldürür gibi...

Gül tenli, kor dudaklı, kömür gözlü, sürmeli...
Şeytan diyor ki sarmalı, yüz kerre öpmeli.

Gözler kamaştırın şala, meftûn eden güle,
Her kalbi dolduran zile, her sîneden: “Ole!”

Yahya Kemal BEYATLI

ATATÜRK VE YAHYA KEMAL BEYATLI

Bir milletin her alanda gelişebilmesi için fikir adamlarının yaratıcılığına ihtiyaç vardır. Gerek kültürel gerek sanatsal gerekse siyasi açıdan ilerlemenin mihenk taşı olan bu fikir adamları; verdikleri eserler, peşinden koştukları idealler, gerçekleştirdikleri yeniliklerle o milletin temsilcisi sayılırlar.

Türk edebiyatı tarihi şöyle bir gözden geçirildiğinde; Kanuni'den Ziya Paşa'ya, Süleyman Nazif'ten Yahya Kemal'e ve tabii ki Mustafa Kemal Atatürk'e kadar pek çok fikir adamının yaşantısında edebiyat ile siyasi hayatı harmanladığı görülmektedir. Bu, çeşitli şekillerde kitlelere hitap eden, yön veren kişiler için zaruri bir durumdur bir bakıma. Siyasi şartların ve üstlenilen rollerin getirdiği katı tutumların yanında, sanatın dolayısıyla edebiyatın hissi dünyasını göz ardı etmeyen liderlerin, devlet adamlarının, fikir insanlarının tarihimizdeki yeri aşikârdır.

Bunlardan biri belki de en somut örneği kuşkusuz Mustafa Kemal Atatürk'tür. Türk tarihinin askeri alandaki en büyük dehası, aynı zamanda okumayı tutku haline getirmiş bir bilgedir. O, edebiyatın gerekliliğini ve önemini şu sözlerle izah eder:

“Beşeriyette en müspet ilim ve en ince teknik esaslarına dayanan hayatla ve kanla karşılaşmak kendileri için mukadder olan askerlik gibi yüksek bir idealist meslek dahi, kendini içinde bulunduğu içtimai heyete anlatabilmek ve bu büyük insanlık ve kahramanlık yolculuğunu hazırlayabilmek için uyandırıcı, hedeflendirici, yürütücü ve nihayet fedakâr ve kahraman yapıcı vasıtayı edebiyatta bulur. Bu itibarla, edebiyatın her insan cemiyeti ve bu cemiyetin hal ve istikbalini koruyan ve koruyacak olan her teşekkül için en esaslı vasıtalarından biri olduğu kolaylıkla anlaşılır.

Atatürk'ün edebiyatla, hele onun en çekici türü şiirle ilk karşılaşması Manastır Askerî İdadisi'ne (Askeri Lise) girdiği 1896 yılında olmuştur. O yıla kadar Mekteb-i İbtidaiye'de (İlkokul), daha sonra Askerî Rüşdiye'de (Askerî Ortaokul) öğretmenlerin öğrencilere topluca söylettiği ilâhiler, marşlar veya okul kitaplarındaki methiyeler, mersiyeleler gibi kalıplaşmış manzumelerden ayrı, pür şiiri tanımamıştır. Askerî İdadî'ye girdikten sonra Ömer Naci adında zeki, güzel konuşan, şiire meraklı hatta şiir yazan bir arkadaşı olmuş ve onunla çok samimi dostluk kurmuştur.

Ömer Naci'nin tavsiyesi ile ders kitapları dışında edebî eserleri okumuş ve okuduklarından da hoşlanmaya hoşlanmıştı. Ömer Naci, bir gün Namık Kemal'in okunması yasaklı şiirlerinden bir tomarı kendisine vermiş, Askerî İdadî Öğrencisi Selanikli genç Mustafa Kemal bu şiirlerden pek etkilenmişti. İdadî'de Tevfik Fikret'in şiirlerini de okuyan Mustafa Kemal, Mekteb-i Harbiye'ye (Harp Okulu) geçince orada artık şiire aşina edebî bir olgunluğa ulaşmıştı. Tevfik Fikret'i, hele onun “Ferda” başlıklı şiirini çok seven ve Mehmet Akif'i takdir eden Atatürk; Yahya Kemal'e ve onun şiirdeki gücüne de hayranlık duymaya başlamıştı.

Yahya Kemal ise Mustafa Kemal adını ilk defa Çanakkale Savaşı yıllarında duymaya başlamıştı. Onu Anafartalar Kahramanı, yiğit, vatansaver bir asker olarak tanımaktadır. Ardından Mustafa Kemal Paşa'nın 16. Kolordu, daha sonra 2. Ordu Komutanı olarak Doğu Cephesi'ndeki başarıları, Suriye'deki hizmetleri, derken çökmüş olan devleti kurtarmak üzere Anadolu'da Millî Mücadele'yi başlatması, Yahya Kemal'in ona duyduğu hayranlığı büsbütün artırmıştı.

Yahya Kemal'in Millî Mücadele yıllarında (1919-1922), İstanbul'da yayınlanan gazete ve dergilerde yazdığı 88 makalesi, sonradan “Eğil Dağlar” adlı bir eserde toplanmıştır. Yahya Kemal, Millî Mücadele'yi heyecanla destekleyen bu makalelerinde, Atatürk'ten her fırsatta “Millî Timsal” olarak bahseder, “Mustafa Kemal tek başına bir fert değil, şahlanan Türk milletinin millî timsalidir” der. “Eser” başlığı ile yazdığı bir makalesinde bu sözüne açıklık getirir: “Mustafa Kemal'i bir şahıs zannedenler aldanıyorlar. Evet, Efzunlar İzmir'e çıktığı günden evvel Mustafa Kemal bir fertti. Ama o günden sonra artık bir fert değil, bir timsaldir” diyerek onu, milletin bağrından çıkan müstesna bir eser olarak alkışlar. “Mustafa Kemal Paşa” adlı makalesinde de “Onun asıl dehası, Samsun'a çıktığı günden itibaren Türk milletinin istiklâl iddiasında olduğunu sezmişidir” der.

Prof. Dr. Afet İnan; Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler Kitabı'nda, Atatürk ve Yahya Kemal Beyatlı başlığı altında şunları belirtir:

1 Kasım 1958'de ölen şair Yahya Kemal de bir devrin temsilcisidir. Atatürk'ün kendi kitaplığında güzel ciltlenmiş türlü edebi eserler vardı. Bunları zaman zaman özel toplantılarında getirir ve iyi okuyarlardan dinlerdi. Atatürk, bunları Yahya Kemal'in kendisine satın aldırıldığını söylerdi. Ben Yahya Kemal'i 1933 yılından sonra tanıdım. O, kendi şiirlerini ne güzel bir ahenkle okurdu! Hele, Fransız şairlerinde Victor Hugo'nun eserlerini okuduğu vakit, içten duygularını ne güzel belirtirdi. Atatürk, onun sesinden gerek Fransız şiirlerini, gerekse şairin kendi şiirlerini dinlemekten pek çok zevk duyardı.

Yahya Kemal Beyatlı, geniş kültür sahibi, duygulu, şiirde üstün kudretli idi. Onun "Sessiz Gemi"si son durağına Rumelihisarı'nda demir attı. Arkasından onu anan, öven yazılar çıktı, daha da çıkacaktır.

Bence, Yahya Kemal asıl şimdi, bundan sonra manevi âlemimizde daha çok yaşama devresine girmiştir. Sağ iken, acaba bize daha neler yazacak diye beklerdik. Gerçi o ömrü boyunca az yazdı, ama öz yazdı. Şiirleri hafızalarımızın süsü, manevi benliğimizin çoşturucusu, milli heyecanımızın ifadesidir. İnsan onun şiirlerini okurken haz duyar, coşar, hayalini alabildiğine, onun bin atlıları gibi koşturur, koşturur. Bu doludizgin gidişte yorgunluk yoktur. İnsan tarihin derinliklerine iner, fakat orada bunalmadan tuna boylarının serin kıyılarında geniş nefesler alarak hayat bulur.

Yahya Kemal'in resmi hayatında, Darüşşafaka'dan sonra İstanbul Üniversitesi'nde tarih okutma devri vardır. Bu görevi sırasında neler okuttu, neler yazdı, kimleri yetiştirdi? Bu ayrı bir konudur ve hiç şüphe yok ki Yahya Kemal bu resmi görevlerin çerçevesi içinde iyi tarih bilen bir aydıydı. Onun şiirinde Türk Osmanlı tarihi, sanki bir Rönesans Devri yaşamıştır. Çünkü Yahya Kemal'in gençliği Osmanlı İmparatorluğu'nun tam yıkılma devrinde geçer. O bu tarihe karışan imparatorluğun yüzyıllar önceki fetih devirlerinin destanını terennüm etmiştir.

Daima o ileri atılışların özlemine içten duymuş ve bizlere duyurmuştur. Büyük şairimiz, tarih bilgisinin ışığı ile öyle ahenkli bir şiir havası yaratmıştır ki, herkes kendini o bin atlıların kafilesi içinde doludizgin uçuyor sanır. Yahya Kemal'in şiirlerinde tarih ve biz yan yana yürürüz. O, ülkelerini kaybeden bir imparatorluğun içinde değil de adeta Türk atlılarının Tuna'yı geçtiği günlerin tarihinde yaşar gibidir.

O, sanki İstiklal Savaşı günlerinde ve Cumhuriyet Devri'nde yaşamamıştır. Ne yazık ki bize bu devreleri mısralarında yaşatacak yazılar vermemiştir.

Kısacası Yahya Kemal, tarih kültürü içinde yoğrulmuş bir şairdir. Örneğin, "Açık Deniz" şiirinde şu dizelere yer verir:

*Her yaz şimale doğru asırlarca bir koşu
Bağrında bir akis gibi kalmış uğultusu
Mağlupken ordu yaslı dururken bütün vatan
Rüyama girdi her gece bir fatihâne zan.*

Yahya Kemal, Mohaç Türküsü'nde, Akıncılar'ında ve daha başka şiirlerinde Osmanlı tarihinin büyük fetih devirlerindedir:

*Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik
Ak tolgalı Beylerbeyi haykırdı: İlerle!
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kabilelerle...
Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan;
Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.*

Bu mısralar, zengin tarih sayfalarını içine almaktadır. Hangi tarih öğreticisi, bu bilgileri bu kadar zevkle ezberlenen birkaç satır içine sığdırabilir?

"Şairler, Tanrı'ya en yakın insanlardır" denir. Çünkü onların ilhamı ilahi bir kaynaktan gelir gibidir. Onların söyledikleri güzel ahenkli mısralar dilden dile dolaşır, milletin malı olur. Hangi söz bir şairin mısraı kadar uzun ömürlü olabilir? Yahya Kemal tarih biliyordu; yalnız kendi milletinin tarihini değil, dünya tarihinin ummanı içinde yüzerdi. Konuşmalarında bunları ne güzel anlatırdı! Fakat ben onun bu konuşmalarında daha çok şiir okumasını ister, kendisinden bunu rica ederdim. Atatürk'ün toplantılarında bulunduğu vakitler, şiir ve edebiyat gecesi olurdu. Bana öyle gelirdi ki, Yahya Kemal, büyük Türk imparatorluğunun büyük cüssesini temsil ediyordu. O'nun, eski devirden aldığı nefesle, tarihi içinden seslenen bir edası vardı okuduğum tarihlerin sayfaları onun mısralarında çevirili, çevrilir ve ben bir anda koca tarihin yükü altından sıyrılarak hafiflerdim.

Atatürk bir gün, onun için demişti ki:

“Yahya Kemal geniş tarih kültürünün eseridir” ve ilave etmişti: “Şairlerimiz, esaslı kültür sahibi olmalı ve tarihi iyi bilmelidirler.”

Yahya Kemal, Doğu ve Batı kültürlerinin esasını kavramış bahtiyar kullardan biri idi. Onun ilhamı gördüğü sevdiği şeylerdi. Bunun yanında tarihi de görmüş gibi bize gösterdi, sevdiği gibi sevdirdi. Onun fani ömrü ardından mısralar dolaşacak. O, nesiller boyunca hep yaşayacak. Ne mutlu bu ölümsüz varlıklara ki yazıları kendilerinden daha uzun ömürlüdür.

Yahya Kemal, Millî Mücadele yıllarının sevinçli ve hüzünlü günlerini milleti ile birlikte yaşar. Başta, Ankara’daki Büyük Millet Meclisi’nde bazı milletvekilleri olduğu halde birçokları sabırsızdır. Bu mücadele ne zamana kadar sürecek, ne zaman taarruza geçilecek diyenlerin sayısı günden güne artmaktadır. Yahya Kemal, 19 Haziran 1922 tarihinde “Arslan Gerilir de Öyle Atlar” başlıklı bir makale ile bu gibilere cevap verir ve aynı zamanda vezinli bir cümle olan bu başlığı “ve öyle muzaffer olur” cümlesi ile tamamlar.

Ordular şahlanmış, Büyük Taarruz başlamıştır. O gün (26 Ağustos 1922) Yahya Kemal, şu kıtayla dua etmektedir:

*Şu kopan fırtına Türk ordusudur Yarabbi!
Senin uğrunda ölen ordu budur Yarabbi!
Tâ ki yükselsin ezanlarla müeyyet nâmın,
Galip et, çünkü bu son ordusudur İslâmın.*

Millî Mücadele'nin zaferle sonuçlandığı günlerde Yahya Kemal, İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesi'nde profesördür. Bulunduğu bilim kuruluşunun "Büyük Kurtarıcı"ya minnetlerini sunmak amacıyla, Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın "Fakülte Fahrî Profesörlüğü"ne seçilmesi için Dekan Necip Asım'a bir teklif yazısı göndermiştir. Yahya Kemal'in bu teklifi 19 Eylül 1922 günlü Edebiyat Fakültesi Meclisi'nde heyecanlı görüşmelere vesile olur ve görüşmeler sonunda Atatürk'e, İstanbul Edebiyat Fakültesi'nin Fahri Profesörlüğü unvanı verilerek aşağıdaki telgraf gönderilir:

İstanbul: 19 Eylül 1338 (1922)

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi ve Başkumandan Müşir Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne,

İstanbul Darülfünunu Edebiyat Medresesi Meclisi Müderrisleri, 19 Eylül'de akdettiği celsede Zât-ı Müncî-i kumandanîlerini fahrî müderrisliğe müttefikan intihap etmekle kesb-i fahreyle.

İstanbul Darülfünunu Edebiyat Medresesi Riyaseti Necip Asım

Atatürk, Edebiyat Fakültesi profesörlerinin kendisine fahri profesörlük payesini veren bu kararından çok duygulanmış, ertesi gün telgrafla şu cevabı vermiştir:

Türk harsının mihrakı olan medreseniz fahri müderrisliğine intihabımdan dolayı meclisinize teşekkür ederim. Eminim ki, millî istiklâlimizi ilim sahasında fakülteniz ikmal edecektir. Bu şerefli tekâmülün husulünü deruhte eden heyetiniz arasında bulunmak bence bais-i iftihardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Gazi Mustafa Kemal

YAHYA KEMAL'E DAİR...

Yahya Kemal'den önce Türk edebiyatında "parça" güzellikler vardı. Yahya Kemal ise divan şiirinden sadece "malzeme" olarak Türk edebiyatında ilk defa dört başı mamur, mükemmel ve bütün bir şiir vücudunda getirmiştir. Divan şiirinde "mazmun" vardır. Yahya Kemal'de ise mazmun yoktur, tablo ve atmosfer vardır. Sanatta malzemeye göre değil, bütüne yani yapıya göre hüküm vermek lazımdır.

Mehmet KAPLAN
Yeni Sabah, 20 Ekim 1953

Ruhumuzu mısraları ile büyüyen şairin; bir zamanlar dilden dile dolaşan mısralarındaki Türkçenin tatlılığına, berraklığına, güzelliğine nasıl hayran kaldığımızı hatırlıyorum! Üstat, bizden sanatı ve zevki ile olduğu kadar dili ile de yeni idi. Onun şiirinde eşine rastlamadığımız, pürüzsüz ve tertemiz bir Türkçenin akışını duyuyorduk.

Orhan Seyfi ORHON
Zafer, 6 Haziran 1956

YAHYA KEMAL'E DAİR...

Türk şiirinin saltanatlı kubbesi çöktü. Fakat bu kubbeden fışkıran sada, bütün gök kubbesini doldurup taşıracak kadar azametlidir. Şiirin bu velvelesine kulağını tıkayabilmek için sağır olmaktan öteye ir bahtsızlık lazım. İnsanın gözleri olmayacak ki dalgalı denizin şahane öfkesini kendinden geçerek seyretmesin, sakın suların menevişlerine dalmasın, kim bilir hangi iklime yelken açmış gemilere bakarak hayal kurmasın. İnsan, insan olmayacak ki sağlığında ölümün ürpertisini duyup da bu sırra gönül yoluyla ermeyi denemesin. Nihayet insan vatansız olacak ki Çaldıran'da dalgalanan sancakları, Süleymaniye'de kılınan bayram namazını, Sarayburnu'nu selamlayan Barbaros'un toplarını, serhat boylarında at oynatan akıncıların kılıç şakırtılarını görmezlikten ya da duymazlıktan gelsin.

İşte Yahya Kemal, bu ve bunun ötesinde ne varsa o idi. Yalnız tarih değil, "kökü mazide olan âti" idi.

Sabri Esat SİYAVUŞGİL
Yeni Sabah, Kasım 1958

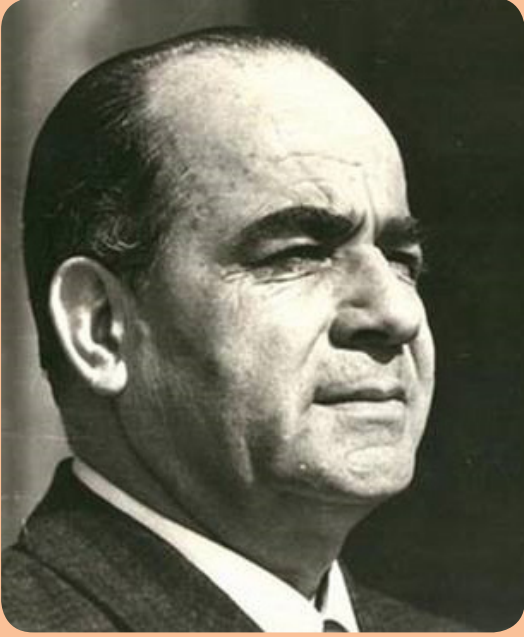
Hakiki sanatkâr, Yahya Kemal cinsinden bir sanatkâr daima güneşe benzer. Güneş gibi doğar, ömrünün her merhalesinde başka başka feyizler coşturarak güneş devrini yapar ve bir güneş gibi bize yokluğunun gecesini bırakarak çekilip gider.

Ama o, insan hayatının ebedi çehrelerinden bir olarak devam edecek. Nesiller gelip geçecek. Boğaz kıyılarında âşıklar, onun şiirlerinde teganni ettiği şekilde sevecekler, ıstırap çekecekler, özleyecekler, hatırlayacaklar... İnsanlar günlük yorgunluğunu ve ıstıraplarını dindirdiği akşam saatlerinde, ellerindeki kadehi onun rubailerini okuyarak kaldıracaklar; İstanbul sonbaharlarını onun şiirlerindeki içe gömülüşlerle seyredecekler, onun Sessiz Gemi'sini hatırlayarak ölenlerine içlenecekler. Yahya Kemal cinsinden bir şair, onun eseri cinsinden bir eser dil devam ettikçe varlığını korur.

Ahmet Hamdi TANPINAR
Cumhuriyet, 2 Kasım 1958

YAHYA KEMAL'E DAİR...

Yahya Kemal, maziden bu yana, süzüle süzüle devam eden Türk şiirinin katıksız ifadesi ve doruk noktasıdır. Şiirimiz, kendini temsil için, böyle bir şair yaratmaya adeta mecburdu. Yahya Kemal 'siz Türk şiiri adeta tasavvur bile edilemez.

Behçet Kemal ÇAĞLAR
Varlık, 1 Ocak 1955

Kalbimizi burkan, dimağımızı kemiren tek bir duygu yoktur ki şiirlerine tema olmasın. Şiirlerinde musikiyi ön planda tutması, mısralarında ilk besteyi hazırlarcasına bir ahenk yaratması, kelimeleri aruzun kalıpları arasına ezilip büzülmeden oturtması ancak dev şahsiyetli sanatçılar için kabildir. Biliyorum, ardından konuşanlar olacaktır. Bunu da tabii görmek gerekir. Çünkü, üstadın da pek sevdiği Fransız şair Victor Hugo şöyle diyor: “La mort du grand lion est la fétedes mouches” yani “Ulu bir aslanın ölümü, sinekler için bayramdır.”

Aziz üstadım; sanmıyorum ki ardından yazılacak en güzel ağıt, şu mısralardan daha doyurucu olsun:

Ölüm, asude bahar ülkesidir bir rinde...

Hüsnü AÇIKSÖZ
Türk Sanatı, 4 Kasım 1958

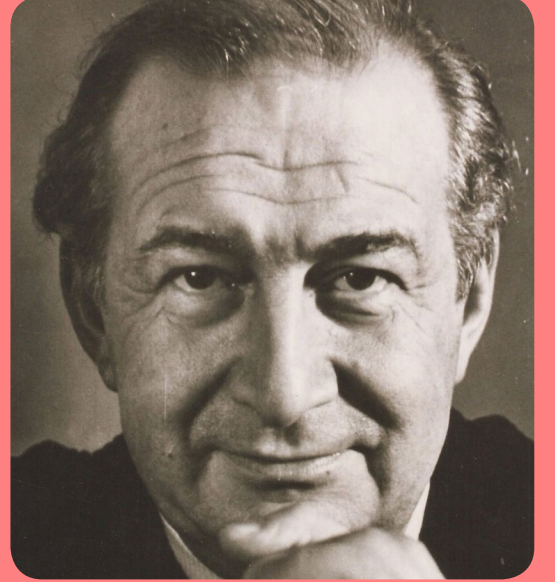
YAHYA KEMAL'E DAİR...

Yahya Kemal, yaprakları gümüşten bir zeytin ağacı gölgesine uzanmış, beyaz mermer harabe sütunları aralıklarından Akdeniz'in maviliklerini seyrediyor. Onun tasavvur ettiği Türkçede "terkip" ne kadar yoksa hece vezni de yoktur. Çok hissedilip, çok esirgemek... Yahya Kemal'in sanatı işte budur.

Ahmet HAŞİM
(Aktaran: Kâzım YETİŞ)

Biz, Yahya Kemal'i iyi anladığımız kadar, bir millet olarak kendimizi de anlayacak ve göreceğiz. Çünkü Yahya Kemal, en kısa deyişle Türk medeniyetinin ta kendisi idi.

Nezihe ARAZ
Yeni Sabah, 2 Kasım 1958

Yahya Kemal'e kadar Türk şiirinde tek bir unsur hissi, fikir yahut hayal şiire hâkim olurken onunla ilk olarak bunların mutlu bir terkipini buluruz. Her mısraında bu edebi meziyetler yanında veya onların arkasında, incelmış bir zevkin ama her şeyden önce zengin ve olgun bir kültürün yoğunluğu bulunur.

Haldun TANER
(Aktaran: Kâzım YETİŞ)

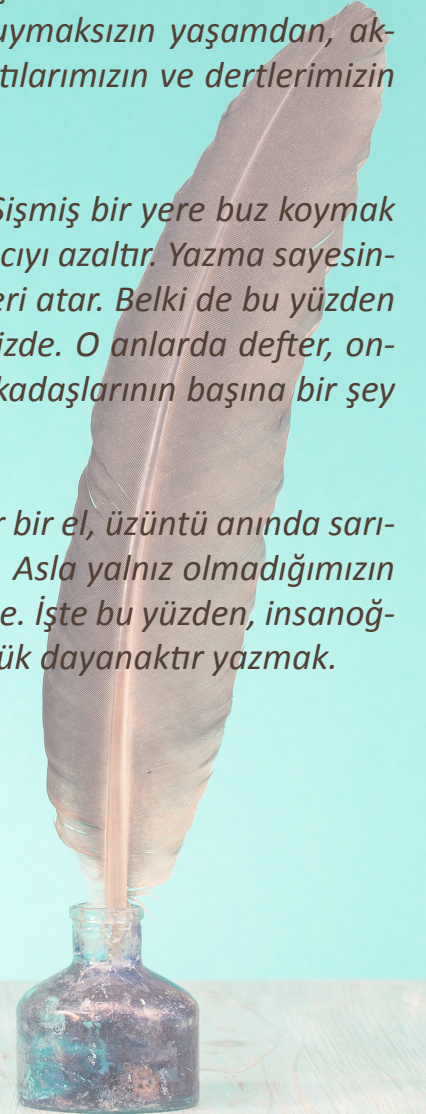
BAZI ANLAR / Damla US 12 A

Yazmak bu kadar değerli olmasaydı hayatımızda öğrendiğimiz ilk şeylerden biri olmaya devam eder miydi? Yazmak, iletişimin temel taşlarından biri olmasaydı bu kadar insan, yazmaya bir son vermez miydi? İşte bu soruları cevapladığımızda, yazmanın önemini fark edebiliyoruz. Konuşmak, dinlemek kadar yazmanın da değerini anlayabiliyoruz.

İnsan bir derdi olduğunda, kendini yalnız hissettiğinde, heyecan ya da üzüntüsünü paylaşmak istediğinde yani hayatının büyük bir bölümünde, başkaları ile konuşmayı arzular. Birinin onu dinliyor olduğunu görmeye ihtiyaç duyar. Öte yandan, bazı anlar gelir ki hiç kimse ile paylaşmak istemediğimiz, paylaşsak da anlaşılamayacağımızı düşündüğümüz sorunlar dolur kafamıza. Zaman geçtikçe yoğunlaşır, ağırlaşır ve daha zorlaşır bu durum. Tam da bu zamanlarda, kâğıda dökeriz içimizi. Aklımızda ne var ne yoksa hiçbir yargılanma ya da yanlış anlaşılma kaygısı duymaksızın yaşamdan, aktarıyoruz düşüncelerimizde dolaşanları. Böylece, kendi iç sıkıntılarımızın ve dertlerimizin dinleyicisi oluruz bir nevi.

Yani bazı anlar, yazmak sayesinde katlanılabilir hale gelir. Şişmiş bir yere buz koymak gibi rahatlatıp ferahlatır insanı, içindeki yangını söndürür, acıyı azaltır. Yazma sayesinde yoğunlaşmış daralmış olan ruhumuzda rahatlar, içindekileri atar. Belki de bu yüzden birçok kişiyi, defterine sarılmış yürürken görebiliriz çevremizde. O anlarda defter, onların en yakınıdır. O deftere bir şey olacak olsa sanki bir arkadaşlarının başına bir şey gelmiş gibi kaygılanır ve endişe duyarlar.

Özetle yazmak; insan ruhuna korku anında uzanan güvenilir bir el, üzüntü anında sarılan iki şefkatli kol, mutluluk anında da gülen bir çift gözdür. Asla yalnız olmadığımızın garantisi ve bunu bilmenin verdiği huzurdur bir başka deyişle. İşte bu yüzden, insanoğlu için başa çıkılması güç bir hal alan “bazı anlarda” en büyük dayanaktır yazmak.

“Olgunluk kabuk değiştirmek değil, serpilip gelişmektir. Yetişkin bir insan, ölü bir çocuk değil; yaşamayı başarmış bir çocuktur.”

Ursula K. Le Guin

MERKEZİMİZDE / Defne ÇAYIRLIOğLU 12 B

İnsanlık, hayatını dört evreye bölmüştür: Çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık. Bu sebeple bizler, bir evreden diğerine geçtiğimizde daha bilgili, daha tecrübeli ve daha olgun oluruz. Fakat bizlerin olgunlaşması demek bir önceki evremizde öğrendiğimiz şeyleri unutup yeni baştan başlamamız mı demektir? Aslında bu sorunun cevabı çok basittir; olgunlaşabilmek için tecrübenin üstüne tecrübe, bilginin üstüne bilgi eklememiz gerekir.

Bir insanın olgunlaşması bence bir örümcek ağına veya bir meyvenin süreç içinde hamlıktan kurtulup tat almasına benzer. Örümcekler, ağlarına ortadan başlar ve azimle örmeye başladıkları aç, giderek etraflarına doğru yayılır. Eğer bizler, o ağın merkezini bozarsak bütün aç çöker. Bir meyve; çiçekten çekirdeğe, çekirdekten de bu olgunlaşmış ve yenilebilir meyve haline gelir. Ve burada da en önemli şey, o meyvenin merkezi yani çekirdeğidir. Çünkü meyve, çekirdeğin etrafında gelişir. Bizlerin olgunlaşma süreci de işte tam böyledir. Merkezimizde çocukluğumuz vardır ve biz o çocukluğumuzun etrafında gelişiriz. Eğer içimizdeki çocukluğumuzu bir kenara atarsak yıkılmış bir ağdan veya bozulmuş bir meyveden farkımız kalmaz.

Bizler her ne kadar büyümeye, çocukluğumuzu bir kenara bırakıp olgunlaşmaya hevesli olursak olalım unutmamalıyız ki içimizde yaşattığımız çocukluğumuz yani bizim benliğimizin merkezi, bizi biz yapan şeydir. Bizler işte bunun farkında vardığımızda ve gerçekten içimizde küçük bir çocuk yaşatmak için uğraştığımızda yetişkinliğe ulaşabiliriz.

Bilgelik Üzerine Düşünceler

Berke ÇALBAŞ / 12 A

Domatesin sebze değil meyve olması saf bilgidir. Çekirdeklidir, yeni bir bitki oluşturur. Teknik olarak bakıldığında meyvenin her tanımına uyar. İlginç bir şekilde kimse, domatesi meyve salatasına koymaz. Zamanında biri denemiş, domatesin bu tatlara uygun olmadığını anlamıştır. İşte, bilgiye rağmen hayatta verilen bu karar bilgeliktir. Tecrübeyle ortaya çıkmıştır ama herkesin bu durumu kendinin de tecrübe etmesi gerekmemiştir. Görmüş geçirmiş ustaların değeri bu noktada ortaya çıkar. Onlar, hayatlarında bazı olayları deneyimlemiş ve ders çıkarmışlardır. Bu gibi insanların öğretileri sayesinde, öğrencileri aynı hataları yapıp öğrenmek zorunda kalmazlar. Bu bilgelik, öğrencilere doğal olarak aktarılmış; onlar da farklı deneyimlerle belki de hatalar yaparak yeni bilgelikler ortaya çıkartmışlardır. Böylece her kuşak, bir öncekine kıyasla ilerleme kaydetme fırsatı yakalamıştır. Bana göre bilgelik de aktarılan bir olgudur. Zaten insan toplumunun, nesiller boyu gelişen algısının açıklaması da budur.

Damla US / 12 A

Bilgi, özellikle de günümüzün teknoloji ortamında herkesin rahatlıkla ulaşabildiği bir şey artık. Merak ve öğrenme isteği, kafalarımızdaki soruları cevaplamak için yeterli. Öte yandan bilgelik, bilgiyi elde etmekten çok onu kullanım biçimimizden oluşan bir özellik. Çünkü bilge olmak için, bilgiye sahip olmak yeterli değil kesinlikle. Bu nedenle de bilgiyi paylaşırken olduğu gibi bilgeliğin öğretilmesi mümkün olmuyor. Hatta bu kavram, "Böyle bilge olunur!" diyerek anlatılabilir ya da anlatılmaya çalışılsa bile, söz konusu çaba bilgelik kavramına ters düşüyor. Bilge kişi, kendi elde ettiği bilgiyi doğru bir biçimde harmanlayıp kendisini ve çevresini keşfeden kişidir. Kimse, bir başkasına kendini keşfetmeyi öğretmeyeceğinden bilgelik de öğretilemez.

“Bilgi bir başkasına aktarılabilir, bilgelik ise hayır. Bilgelik keşfedilebilir, bilgelik yaşanabilir, bilgelik el üstünde tutulabilir insanı. Bilgelik mucizeler yaratabilir ama bilgelik öğretilemez ve anlatılamaz.”

Herman Hesse, Siddhartha

Ayma ASKERBEKOV / 12 A

Bilgi; herkese sunulabilir, öğretilebilir bir kavramdır. Günümüzde çeşitli kaynaklardan - doğruluğu tartışılrsa da - pek çok bilgiye, kısa süre içinde ulaşmak mümkün. Bilginin bu kadar kolay ulaşılabilir ve aktarılabilir olmasına karşın nasıl bilge olunacağı öğrenilebilir ya da öğretilebilir bir şey değildir. Diğer taraftan bilgi, kabul edilip kanıtlanmış hipotezlerdir. Bu çağda bir bilgiyi edinmek hatta edinilmek istenen bilgiye dair farklı kişilerin, farklı görüşleri hakkında fikir sahibi olmak kolaydır. Çünkü bilgiler, somut kavramlardır. Oysa bilgelik ve onun tanımı, soyut olarak değerlendirilebilir. Bilgelik ise içten gelir, insanın mayasında bulunur, deneyimlerle olgunlaşır ve anlam bulur. Bilgeliğin kalıplaşmış kuralları yoktur. Bu yüzden bilgelik anlatılmaz, yaşanır.

Demir ATASOY / 12 A

Bilgi, bilinçli olarak kazanılabilen bir şeydir. Zeki olan insan, bilgiyi daha kolay öğrenebilir. Becerikli insan, sahip olduğu bilgiyi daha iyi bir şekilde kullanabilir. Ancak bilgi ve becerilerini nerede, ne zaman ve ne doğrultuda kullanması gerektiğini bilmek, bilgelik sahibi olmayı gerektirir. Bilgelik, bilinçli olarak kazanılamaz. Kimse; bilgelik kazanmak için okula gidemez, ders alamaz. İyi ve doğru eğitim, kişinin bilgelik kazanmasını kolaylaştırabilir ancak eğitiminin bir kişide bilgelik yaratıp yaratmaması, o kişinin yapısına bağlıdır. Bilgelik, deneyim ile kazanılır ve eğitim de bir deneyimdir aslında. Her insan, deneyimlerini bilgeliğe dönüştürme konusunda farklı süreçler yaşar.

Takdir Etmek - Takdir Görmek

“Dünyada insanoğlu bütün güzel hareketleri sadece bir takdir kazanmak için yapmıştır. Gerçi para kazanmak, kazandığımız o para ile daha refahlı bir ömür sürerek rahat etmek için çalışıyoruz gibi görünüyorsak da bütün çalışmalarımızdan zaman zaman takdir edileceğimizi ümit etmesek geçinmek hesabına bile olsa çalışmak hevesimiz kalmaz. Daha çocukken henüz bütün kabiliyetlerimizin gelişmediği küçük yaşlarda bizi yattığımız yerden ayağa kaldıran, annemizin, babamızın teşvikleri, takdirleridir. İlk adımlarımızı atmaya başladığımız zaman annemizle babamız bize “aferin” demeseler, kucakta taşınacağımızı pekâlâ bildiğimiz o günlerde bizler için çok zor bir şey olan yürümeyi her hâlde çekici bulmayacaktık. Paranın insan için manası olmadığı çağlarda bir “aferin”, bir “yaşa”, “var ol”, bir “arslanım” sözünün göze aldırılmayacağı fedakârlık yoktur.”

...

Şevket RADO, Takdir Duygusu

TAKDİR ETMEK Mİ YOKSA EDİLMEK Mİ DAHA ÖNEMLİ? / Ezgi BAYTAŞ 10 A

Yaptığımız her güzel şeyin sonunda takdir edilmeyi, övülmeyi bekleriz. Takdir edilmek, bir şeyi başardığımızın göstergesidir. Her takdir edilişimizde başarıma isteğimiz, daha iyisini yapabilme arzumuz artar. Yani takdir edilmek bizi başarıya sevk eder. Şevket Rado'nun Takdir Duygusu adlı yazısında söylediği “İlk adımlarımızı attığımızda anne ve babamız bize “aferin” demeseler, çok zor bir şey olan yürümeyi bu kadar çekici bulmayacaktık.” sözlerine ben de katılıyorum.

Bir çocuk, yetmiş aldığı sınavdan dolayı takdir edildiğinde bu hoşuna gidecektir ve belki de bir sonraki hedefini seksen beşe koyacaktır. Peki, ya takdir edilme diye bir şey olmasaydı? O zaman, başarıma isteğimiz bu denli güçlü olmayacaktı çünkü yaptıklarımız, başardıklarımız karşılıksız kalacaktı. Emeğinin karşılığını alma isteği, insanın doğasında var ve takdir edilme duygusu, bunu bize fazlasıyla hissettirebilecek güçte bir karşılıktır.

Mesela, bütün gün harıl harıl çalışıp para kazanmaya çalışan fakat bunun karşılığında eşinden veya patronundan tek bir teşekkür alamayan binlerce insanı düşünelim. Hiçbir motivasyon kaynağı kalmamış bu insanlar için her sabah kalkıp işe gitmek ve o kadar saat çalışmak, tam bir işkenceye dönüşüyor. Takdir edilmenin önemini kendimse açıkladım sanıyorum. Peki, ya takdir etmek?

Takdir etmek, sandığımız kadar zor değil arkadaşlar. Birini takdir ettiğimizde, onurumuzu ayaklar altına almıyoruz. Aksine birine “Aferin, iyi iş başardın” veya “Tebrik ederim” gibi takdir ettiğimizi gösterebilecek cümleler kurduğumuzda, karşı tarafı hem mutlu hem de motive etmiş oluyoruz. Hatta bu şekilde, sempati kazanıyor ve insanlarla ilişkilerimizi güçlendiriyoruz.

Demem o ki takdir etmek de takdir edilmek kadar önemli. Takdir edildiğinizde, bu güzel duygunun gururunuzu okşamasına izin verirken şımarıkça duygulara kapılmayın veya bunu başka insanların gözüne sokmak için harcamayın elbette. Ama birini, başardığı bir şey için takdir etmekten de kaçınmayın.

TAKDİR EDİLMENİN HAZZI / Kaan KULELİ 10 A

İnsanoğlu hayatta hep bir çaba içerisinde. Hayatını idame ettirmek için aslında doğasına uygun olmayan birçok duruma girer. Saçma sapan bir düzen içinde para kazanmak amacıyla durmaksızın sisteme hizmet ederken tek düşüncesi geçim derdi gibi gözükse de altta yatan istekler de söz konusu. Takdir edilmenin, beğenilmenin verdiği hazzı tatmak gibi...

En vasıfsız insana bile hayranlık duyulabilen ve yaşıadığı hayata imrenilen şu çağda takdir edilmek, pek de marifet sayılmaz. Güzel görünen, saçmalıklarla prim yapmaya çalışan, doğru dürüst konuşmadığı halde insanlarla nasıl iletişim kurulacağından, görgüden, ahlaktan söz eden ve sadece bulunduğu konum nedeniyle toplum tarafından takdir edilen insanlar vardır. Takdir görmek ve hayranlık uyandırmak, insanda müthiş bir etki uyandırsa da önemli olan, insanın neyle takdir edildiğidir. Örneğin; yardımseverliği ve paylaşımcılığıyla anılan bir insan takdire şayandır. Geleceğe güzel bir dünya bırakabilmek için uğraşan insan, beğenilmeyi sonuna kadar hak eder. Yola devam edebilir. Boş yere takdir gören insanlar ise aldığı zevkin verdiği şuursuzlukla saçmalamaya devam eder. İnsan, son derece ikiyeüzlü bir varlıktır. Bir "aferin" için yapamayacağı hiçbir şey yoktur. Bu açık ve net görölüyor. Durum böyleyken, yani takdir insan hayatında büyük bir yere sahipken takdir ödölünü çok daha dikkatli kullanmak, yalnızca güzel, değerli ve yararlı olanı takdir etmek gerekir. Böylesi çok daha iyi sonuçlar doğuracaktır.

TAKDİRİN ÖNEMİ / Zeynep ÖZOĞUZ 10 A

İnsanın en temel isteklerinden biri, takdir edilmektir. Toplumun içerisinde her davranış, çıkarılan her ürün de takdir isteğinden doğar. Bu takdiri sadece "aferin" kelimesi olarak düşünmemeliyiz, aslında bu isteğin kökü çok daha derinlere iner. Takdir, ait olmayla ilişkilidir bana göre.

Ait olmaya istek bile diyemeyiz, o bir ihtiyaçtır. Sonuçta insan, sosyal bir varlıktır. Tarihsel sürece baktığımızda, çok eski yüzyıllardan beri gruplar halinde yaşıadığımızı görürüz. Bir grubun içindeyken de o grubun kurallarına uymamız gerekir. Eğer o kurallara uymazsak gruptan atılırız. Eskiden gruptan atılmak ölüm demektir, insanlar da yaşayabilmek için koyulan kurallara uymaya karar verdi. Bu ait olma çabası da yüzyıllar içinde, bir içgüdü haline gelmeye başladı insanoğlunda. Peki, bunun takdir ile nasıl bir bağlantısı var? Bu soruyu kısaca şöyle cevaplayabiliriz: Takdir görmek demek, "her şeyi doğru yapıyorsun" demektir. Eğer takdir görmüyorsan kendini sürekli sorgularsın. "Acaba yanlış bir şey yapıyor muyum?" düşüncesi döner durmadan kafanda. Takdir alırsan en sonunda kendinden emin olabilirsin. Bitmek bilmeyen kabul görme çabalarının karşılığını almış olursun sonunda.

Takdir isteğinin kökeni, kabul görmeye dayansa da elbet karşılıksız çalışmaya da bağlıdır. Sonuçta insan, yaptığı her işte bir neden arar. Hayatta bile, neden aradığımız için dine sıkı sıkı tutunuyoruz ya! Sonuçta hepimiz içten içe önemli ve yararlı olduğumuzu hissetmek istiyoruz. İşte bu yüzden takdir görmek, her insanın ihtiyacı olan bir istektir.

Takdir Etmek - Takdir Görmek

TAKDİR GÖRMEK / Cansu DİKME 10 A

İnsanlar hayatları boyunca evde, işte, okulda kısacası her yerde; takdir görmek isterler. Takdir görmek yani bir insan tarafından onaylanmak, tatmin duygusunu tattırır insanlara. Birini yaptığı ya da gösterdiği davranış biçiminden dolayı takdir etmek, her iki tarafın da mutlu olmasını sağlar. Bunun nedeni, mutluluğun bulaşıcı bir duygu olması olabilir. Ayrıca her yapılan doğru iş takdir edilip diğer insanlar ile paylaşılmalıdır ki onları da doğruya teşvik etmek mümkün olsun.

Takdir etmek de en az özür dilemek kadar erdemlilik çünkü günümüzde çoğu insan, bir işi takdir etmek yerine kıskanmayı tercih edebiliyor. Şevket Rado'nun da dediği gibi yaptığımız çoğu şey, takdir görmek içindir belki de. Çocukken kucakta olmak daha rahat iken biz takdir görmek için yürümeye çalıştık. Öğrencilik hayatından örnek vermek gerekirse benim için evde oturup film izlemek, sabahdan akşama kadar ders çalışmaktan daha keyifli. Ancak ben, çalışmayı tercih ediyorum çünkü ailemden ve öğretmenlerimden alacağım övgüler beni buna teşvik ediyor. Gördüğümüz gibi takdir etmek, ne kadar soyut bir kavram olsa da çok önemli. Belki de insanlar her şeyi para için değil de takdir görüp insanlara örnek gösterilmek için yapıyorlar. Çünkü para insanları bir yere kadar mutlu edebilir yani sadece maddi yönden haz verir ama insanların sizin başarınızı onaylaması bence çok daha önemli hatta paha biçilemez bir değer. İnsanların bize söyledikleri güzel sözler karşısında hissettiğimiz o duygu olmasaydı belki de şu anki hedeflerimiz çok farklı olacaktı. Genel olarak baktığımızda herkes, mesleğinde çok başarılı olmak ister. Bunun nedeni, onları okutan anneleri ve babaları tarafından "Seninle gurur duyuyoruz." kelimesini duymak mı yoksa gerçekten o işte çok başarılı olmak mıdır? Bunun cevabını verdikten sonra, takdirin değerini daha iyi anlayacaksınız. Dergilerde yer alan yarışmaların sonuçları, bilim insanlarının keşifleri... Bunların hepsi, gündem haline gelir çünkü hepsi, takdir ve teşvik edilmeye değer işlerdir.

Bence takdir edilmek, bu hayattaki en güzel duygulardan birisi. Sanki bütün emeklerinin karşılığını, o kelimelerle almak gibi bir duygu uyandırıyor insanda. Ancak yine de hayatımızın odak noktası bu olmamalı. Çünkü diğer insanları düşünürken kendimizin kim olduğunu unutup kaybolabiliriz. Siz doktor da olsanız mimar da olsanız birileri tarafından her zaman takdir edilirsiniz, tabii başarılı olduğunuz sürece. Yani ailemiz veya arkadaşlarımız bizi takdir etsin diye kendimizi yanlış yola sürüklememeliyiz. Çünkü insan, en çok kendi takdirini kazanınca mutlu olur.

ZAAFLARIMIZ / Murat VARLIK 10 A

İnsan, aç bir canlıdır. Hem ilgiye hem de başkalarına muhtaçtır. Bu zayıflık başkalarından ayrıldığı zaman bocalamasına, zaman zaman da içine kapanmasına sebep olur. Bu yalnızlıktan bir tek ilgi ile kurtulabileceğini bilen insan, bir kene gibi avını beklemeye koyulur. Uzanan yardım eline atlar ve hemen kanını içmeye, o neşe ile içini doldurmaya başlar. Doyduğunu anladığı anda da o eli bırakır ve bir sonraki avını tekrar acıkana kadar beklemeye başlar.

Maymun iştahlı bir canlı türü olan insanın takdir edilmeye duyduğu ihtiyaç ise başka bir zaaftır. Kendini soytarıya çevirerek başkalarına ne kadar iyi, ne kadar örnek bir insan olduğunu fark ettirmek, yaşamı boyunca tek hedefi olmuştur. Günümüzde de var olan bu tür insanlar, kendilerini başkalarına kanıtlamak ve sonucunda da takdir edilmek için bağırarak, taklit etmek, gözdağı vermek gibi çeşitli ilkel yöntemlere başvururlar. Başkalarının gözüne girmek için yaptığı yanlışları anladığında ise artık çok geçtir.

Hayatımızın hemen her köşesinde karşılaştığımız, burnu Kafdağında olan ve küçük amaçlar uğruna ince hesaplar yapan insanları hepimiz tanıyoruz. Onlar, günümüzün ilkelliğidir. Bu tür insanların sürekli en iyi olma hırısı, onlara ve çevresindekilere zarar verir. Hırs, patlak bir lastik gibi onları bir yere kadar getirebilir ama bir gün, bir yerde kaza yapmaları kaçınılmazdır.

Hayatta takdir edilirik, edilmeyiz; bunun gibi durumlar bizi asla iyi bir insan olmaktan alıkoymamalıdır. Bu durumlarda yıkılmadan ayakta duran kişi, işte o zaman insan olur. Çünkü o zaman takdire, teşviğe ihtiyacı olmadığını; hayatta tek başına da pek çok şeyi başarabileceğini ve asıl olanın kendine inanmak olduğunu anlar.

DİL VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ

DİL VE KÜLTÜR / Arın TÜRK 9 B

Konuşma dili ilk olarak binlerce yıl önce Homo Sapiensler tarafından bulunmuştur. O zaman insanlar dili sadece görev dağılımı ve dedikodu için kullanmıştır. Ellerindeki kısıtlı kelimeler ile yaptıkları konuşmalar bile onların dünyayı fethetmelerini sağlamıştır. Dil sayesinde gelenek ve görenekler oluşup geleceğe aktarılmış, farklı inanışlar ortaya çıkmıştır. Bunlar da kültürü oluşturmuştur.

Dil olmadan kültür olmaz, kültür olmadan da dil yaşamaz. İnsanlar dili ve kültürü yaratınca diğer insanları daha kolay bir araya getirdiklerini ve daha büyük gruplar kurarak bir toplum oluşturabildiklerini görmüşlerdir. Bu kadar iyi şeyin yanında bir de insanları daha rahat kontrol etmeleri için cabası olmuştur. Dil ve kültür birleştiğinde hem yönetim amaçlı, hem de estetik zevk için yeni kültür dalları bulmuşlardır. Kültür dalları çoğaldıkça toplumdaki insanlar çoğalmış (yani toplumlar büyümüş), toplumdaki insan sayısı çoğaldıkça dünyaya hâkim olmak kolaylaşmıştır. Yani dil sayesinde insanlar kültürü oluşturmuşlardır. Kültür sayesinde estetik zevkler ortaya çıkmış, toplumlar oluşmuş ve daha büyük ve estetik zevkleri tatmin olmuş toplumlarla da dünyaya hükmetmek daha da kolaylaşmıştır. Yani günlük hayatımızın vazgeçilmezi dil ve bizi biz yapan kültürel unsurlar tarihte dünyanın fethedilmesine bile katkıda bulunmuştur.

DİL, TOPLUMUN HAFIZASIDIR / Şimal ŞAHİN 9 B

Dil ve kültür bir ülkenin gelenek ve göreneklerini, insanların yaşam tarzlarını, sanatlarını yansıtır. Dil de kültür de birbirlerinden etkilenirler.

Dil, bize bir toplumun yaşanmışlıklarını anlatacak niteliktedir. O kadar güçlüdür ki yıllar önce olan olayları ve bundan çıkarılan dersleri günümüzde hâlâ yaşatmaktadır. Atasözleri ve deyimler bunların birer örneğidir. Günümüzde dedelerimiz, anneannelerimiz ve babaannelerimiz, aile büyüklerimiz çoğu zaman konuşurken atasözleri ve deyimlerden yararlanırlar.

Dilin kültüre birçok yardımı dokunmuştur. Dil olmasaydı şu anda ailemizdeki büyüklerin eskiden oynadığı birdirbir, saklambaç, körebe gibi oyunları oynayamayacak veya eskiden yaşam tarzının nasıl olduğuyla ilgili bir bilgimiz olamayacaktı. Verdiğim örneklerin hepsi kültürü oluşturur. Kültür, bir toplumun gelenek ve göreneklerinin tamamıdır. Kültür bir toplumun zevklerini, eğlence anlayışlarını, inanışlarını, yaşam tarzlarını yansıtır. Bir toplumun kendi kültürünün nereden geldiğini veya nasıl olduğunu bilmemesi ürkütücü ve dikkat edilmesi gereken bir şeydir.

Bir toplum kendi kültürü hakkında bilgi sahibi olmalıdır aksi takdirde yok olmaya mahkûmdur. Dil ve kültür yaşanmışlıkları ve onlardan alınan dersleri anlatır. Onlar olmadan belli bir geçmişimiz olmayacağımız gibi geleceğimizi düşünmek de güçtür.

ORTAK DİL, ORTAK KÜLTÜR / İpek KARAGÖZ 9 B

Dil, temel iletişim unsurudur. Tarihten bu yana uzun süre egemenliklerini sürdürmüş olan milletler bunu kendilerine özgü dillerine borçludur.

Bir milletin gelenek ve göreneklerini, âdetlerini, törelerini, inançlarını dil belirler. Milletler dil sayesinde birbirlerine bağlanıp ortak bir kültür oluştururlar. Bir ülkenin dili olmazsa kalkınmaz, kimse düşündüğü fikri dile getiremez. Derdi olan derdini anlatamaz, yazarlar yazamaz, mucitler buluşlarını sunamaz. Bu da insanların bilimini, sanatını, yemeklerini, oyunlarını kısacası kültürünü kısıtlar. Yani ortak bir dilin olmaması tüm ülkede olumsuz sonuçlar doğurur.

İlkokulda her çocuk ilk önce Türkçeyi ve İstiklal Marşı'mızı öğrenir. Çünkü ülkemizin bütünlüğünü dil sağlar ve benliğimizi marşımız belirler. Dilimiz de kültürümüzü öğretir bize. Dilimiz geliştikçe kültürel değerlerimiz de benimsenir. Çünkü ortak bir dil ortak bir gelecek demektir. Dilin önemini belirtmek için "Bir milleti yok etmek istiyorsanız işe önce dil ile başlayın." demiş Konfüçyus. Yani ortak bir dile sahip milletler dış etkilere karşı birlik olmuş, görünmez bir duvar örmüş gibidirler.

PUZZLE / Yağmur EKTAŞ 9 B

Hangi dilde konuşursan dilinin içinde yaşamından, memleketinden parçalar taşırsın. Tıpkı bir puzzle gibi dilin, kültürün, inançların seni bir bütün yapar. Bir dili dışarıdan ne kadar öğrensen de içini bilmeyip kültürünü yaşamadan o kültürle beslenmiş birisiyle aynı dili konuşuyor sayılmazsın. Çünkü dili besleyen kültürel unsurlardır.

Bana sonradan Türkçe öğrenmiş bir Rus kız sarma yapılışını anlatsa ne sen ne de ben Türk ninelerimizin anlatışından aldığımız hazı alamayız. Yemeğin yapılışı sırasında kendi yöresel ifadelerimiz, bizi biz yapan değerlerimiz de işin içine girince o yemeğin lezzetini bir kat daha arttırır.

Gördüğünüz gibi günlük hayatta yaptığımız en küçük eylem bile kültürümüzden izler taşır. Bu kültürel unsurları da dil aracılığıyla yansıtırız. Dilimizle kültürümüz harmanlanır, konuştuğça gelenekleri, inanışları öğrendikçe kültürümüzle birlikte biz oluşuruz.

KÜLTÜR BİRİKİMİ VE DİL / Duru OKAY 9 B

Kültür ve kültür birikimi, bir toplumun sahip olabileceği en önemli şeylerdir. Toplumların giyim kuşamları, sanat eserleri, oyunları, dansları, yemekleri, en önemlisi de dilleri o medeniyeti zenginleştirir ve kültürünü oluşturur. Bir toplumun kültürü ne kadar zenginse kendisi de o kadar zengindir. Kültür, genel bilgi birikimini ve kendini tanımayı da beraberinde getirir. Genel bilginin ve kültür birikiminin de en önemli ögesi dildir.

Dil canlı bir varlıktır, sürekli genişler ve büyür. Dili büyüten ve genişleten en önemli unsur kültürdür. Her toplumun hali hazırda ağız, diş ve dil yapısı farklıyken yanında da giyim kuşak ve yemek unsurları gibi unsurları da farklılık gösterebilir. Örneğin Türkçedeki “ayran”, “pide”, “bindallı” sözcükleri Almancaya, Almancadaki “bagel” sözcüğü de Türkçeye tam olarak çevrilemez. Bu da gösteriyor ki her toplumun dili kültürel öğelerle oluşmuş eşsiz bir yapıya sahiptir, kendine has ve biriciktir.

MODERNLEŐME SÜRECİNDE İNSAN

Hiçbir konu tüketilip bitirilemez. Her konu yeniden ele alınmaya açıktır. Çağdaş insanın düşünmeye alışması, karşısına çıkan her konuyu kendi adına irdelemesi, bu arada, değil yönlendirilerek bağlandığı, düşünerek ulaştığı inançları bile sürekli denetlemesi gerek.

MEMET FUAT

Yüzyıllar önce doğayla ilişkisi yönünden bilinçsiz bir özgürlüğe sahip olan ilkel insanlar ile doğayla bağlarını kopardıkça bilinçli bir tutsaklığa geçerken toplumun bağlarıyla, yasalarıyla eli kolu bağlanan ama hemen her türlü imkâna sahip olan modern çağın insanı karşılaştırıldığında hangisi daha özgür, daha mutlu, daha şanslı; hangisi daha yaşanılabilir bir düzene sahip? Neden?

Evet, evet, soru bu!

ÖZGÜRLÜK HAPİSHANESİ / Ayşegül AĞIR 10 B

Bundan bin yıl öncesine göre insanoğlu; 21. yüzyılda daha şanslı, daha mutlu ve daha özgür. Evet, belki bin yıl öncesine göre çok daha fazla geliştik. Peki, ya aradaki süreyi uzatırsak? Bundan iki ya da üç bin yıl önce nasıldık? İnsanoğlu, ilkelken daha mı özgürdü? Sorular, bu şekilde türetilmeye devam edilebilir ama cevaplar, hep aynı kapıya çıkar: 21. yüzyılın özgürlüğü, insanların hapisanesidir.

Binlerce yıl önce doğayla iç içe, tıpkı ilkel birer hayvanmışçasına yaşayan kalabalık; şu anda yaşamını sürdürmeye çalışan modern insandan daha özgürdü. Hayatları boyunca tek amaçları yaşamlarını ve soylarını devam ettirmek olsa da, bu amaçlarını gerçekleştirmekten mutlu oldukları düşüncesindeyim. Çünkü insan ne kadar basit yaşarsa o kadar mutlu olur kanımca.

Günümüze dönecek olursak insanlığın kendi guruyla dövdüğü, “modern” standartlarla güçlendirdiğı, “medeniyet” kavramıyla kusursuzlaştırıldığı özgürlük hapishanesinin mahkûmlarının birçok amacı var. Bu amaçlar o kadar çok ki hangi birinden başlayacaklarını bilemiyor mahkûmlar. “Liseyi iyi notlarla bitir.”, “ Üniversitede iyi bir bölüm oku.”, “İşe gir, sonra da evlen ve çocuk çocuşa karış.” Görüldüğü gibi uzadıkça uzayabilecek bu listenin sonu yok ama hayatın var. Ve biz bu “hayat” adı verilen kısıtlı süreyi; bize dayatılanlar ya da beklentiler yüzünden mutsuzluk içinde debelenirken boşa geçiriyoruz. Ya yaşadığımız süreci olduğu gibi kabullenerek zamanın içinden geçip gidiyoruz ya da haplara veya benzeri şeylere sığınıp çaresizliğimizi unutmaya çalışıyoruz.

Her gün etrafıma bakarken aynı şeyi düşünüyorum: “Neden böyle olmak zorunda?”, “Neden bana toplum tarafından yüklenen görevi/görevleri gerçekleştirmek zorundayım?”, “ Neden bana verilen sıfatlarla yaşamalıyım?” ... Sonra kafama dank ediyor. Gerçekle yüzleşince onun soğuk nefesini ensemden hissediyorum. Tıslayan sesiyle kulağıma fısıldıyor, yılanı bedeni vücudumda dolandırırken: “Sen bir tutsaksın, duruşman bile görülmeden müebbetle çarptırıldın. Sen ki modern insansın. Elindeki siyah aynaya bağımlısın. Burası senin hapishanen, kendi ellerinle inşa ettiğın ve içindeyken kendini özgür tanımladığın gri dört duvar. İşte, burası medeniyet. Burası, “ÖZGÜRLÜK HAPİSHANESİ.”

GELİŞİM VE YENİLİK / Berkan Doruk EKE 10 B

Çağdaş olmak nedir? İnsanlar çağdaş olmak için çaba sarf etmeli mi? Çağdaş olmak iyi midir? Bence bu sorulara cevap verebilmek için öncelikle “çağdaş” kelimesinin anlamına bakmalıyız. Üst üste birkaç kere okunduktan sonra bile anlamı kendi kendine ortaya çıkıyor. Çağa eş olan yani bahsedilmekte olan dönemin özelliklerini barındıran anlamına gelmektedir. Örnek vermek gerekirse cep telefonları son birkaç yıl içerisinde üretilmiş çağdaş bir inovasyondur. Günümüzden binlerce yıl geriye baktığımızda ise balta, mızrak, ateş gibi şeyler o zaman için fazlasıyla çağdaş buluşlardır. Çağlar geçtikçe ve zaman ilerledikçe insanlar her sektörde eski teknolojileri geride bırakmış ve yeni şeyler keşfetmiştir. Şimdi, çağdaşlık hakkında bir fikre sahip olduğumuza göre ikinci soruya geçebiliriz.

İnsanlar çağdaş olmalı mı? Daha derine inersek çağdaş insan, nasıl bir insandır? Ben, bunu kısaca şöyle tanımlıyorum: Yenilikleri takip edip çevresinde gelişen olayların farkındalığına sahip olan insan çağdaştır. Dikkatinizi çekerim, “bu gelişmelerin her birini denemiş veya somut olarak kullanmış” demiyorum. Bu çok yaygın bir yanılgıdır. Benim en yeni cep telefonuna sahip olmamam, beni çağ dışı kılmaz. Bu benim kişisel tercihimdir. Tam da burada durup tekrar düşünmemiz gerekir. Bir insan neden çağdaş bir gelişmeye sahip olmak istemesin? Zaman ilerledikçe her sektörün gelişme kaydettiğinden bahsetmiştim. Şu son 100 yıl içerisinde bu gelişmelerin her zamankinden çok daha hızlı olduğunu herkes biliyor. 1900’lü yılların başında televizyon bile daha icat edilmemişken günümüzde herkesin cebinde akıl almaz teknoloji ürünleri olan birer mini televizyon var. Bu durum bizim farkındalığımızı kolaylıkla arttırabiliyor. Oysa bundan binlerce yıl önce insanlar, tarım ve hayvancılık dışında hiçbir sektör bulunmayan ilkel ve çok yavaş gelişen bir zaman diliminde yaşıyorlardı. Bu, onların birbirlerine güvenmeleri ve destek olmaları gerekliliğini ortaya çıkarıyordu. Günümüzde ise herkes başını minik bir ekrana eğmiş, sokaklarda boş boş dolaşiyor.

Özetlemek gerekirse çağdaş buluşlar ve gelişmeler kaçınılmaz. Zaman ilerliyor, ihtiyaçlar değişiyor, farkındalıklar ve buna bağlı olarak istekler artıyor. Tüm bunlara ayak uydurmak ya da kıyısına geçip seyretmek ise sizin tercihiniz. Aklınızda bulundurmanız gereken tek şey, teknolojinin sosyal bağlarınızı koparmamasıdır. Özellikle umursadığınız ve sevdiğiniz insanlar varsa. Çünkü çağdaş ya da ilkel; insanı insan yapan, hayatı yaşanılabilir kılan, kişiyi mutlu ya da mutsuz eden çevresiyle kurduğu bağlar ve bakış açılarıdır.

YENİ NESİL / Meral Aika EREN 10 B

Sürekli değişen, modernleşen ve teknolojiyle gelişen bu çağda; insanların daha özgür, daha şanslı ve daha mutlu olması gerekirken bence insanlar, bunların hiçbirini tam anlamıyla hissetmiyor, hissedemiyorlar. Doğayla iç içe olup ilkel yaşamın kurallarıyla kısıtlananlar, şimdiki nesilden daha özgür ruhludur. Çünkü teknolojiye bağlı yetişen modern insanlar, özgür gibi gözükseler de akılları tutsakken geçmişte yaşayanlar ilkel insanlar, daha sınırlı ama çok daha özgür düşünme gücüne sahipti. Teknoloji ve değişim her ne kadar insan bedenini özgürleştirse de ruhunu hapsetmiş ve kısıtlamıştır. Her şeyin kontrolünü elinde tutmak isteyen insanoğlu, ne yazık ki kendi geliştirdiği ve değiştirdiği dünyasında tutsak hale gelmiştir. Günümüzde yaşamımızı büyük ölçüde etkileyen sosyal medya, teknolojik aletler ve beraberinde değişen, monotonlaşan hayatımız; bizi ister istemez belli düşünce kalıplarına sabitlemiştir. İr başka deyişle insanların farklılıklardan kaçınmasına, tek tip ve durağan bir yaşam sürmesine sebep olmuştur.

Mutluluğa giden yolun, özgürlükten geçtiğini düşünen bana göre geçmişte insanlar daha mutluydu. Çünkü teknolojiye ve değişime ayak uydurmaya çalışırken yitirdiğimiz özgürlüğümüz, beraberinde bize monoton bir yaşam sundu. Bu yüzden her şeyin kolaylıkla ve anında elde edilebildiği modern çağda insanlar, gerçek mutluluğun ne demek olduğunu ve ne hissettirdiğini bilmiyor. Gelişen ve değişen, bu mükemmel görünümlü yaşantımızda, mutluluk denen duyguyu gerçekten hissedemediğimiz kanaatindeyim. Kızgınlıklar, endişeler, korkular ve kalbimizin en derininde hissetmeniz gereken aşklar bile gerçek olmayıp yapay bir duygu haline geldi. En basit örnekle; günümüz insanı sevdiğine kavuşamamanın acısının, sabretmenin gücünün veya kavuşma anında yaşanana sevincin, hissettiği aşkın farkında değil. Her şeyin yapaylaştığı bu çevrede, insanoğlu hiçbir duyguyu gerçekten hissedemiyor, gerçek mutluluğu tadamıyor.

Diğer taraftan, teknolojinin geliştirdiği dünyanın daha yaşanılabilir olduğunu çok bariz bir şekilde görebiliyoruz. Bilgiye kolay ulaşılabilmesi, eski dostları bile sosyal medya üzerinden bulabilme, uzaktaki kuzenimizle görüntülü konuşabilme, okullarda ders işleme kalitesinin akıllı tahtalar sayesinde artması, acil durumlardaki iletişim kolaylığı ve daha neler neler... Bunlar tabii ki günümüz insanını daha şanslı kılan unsurlar. Ama yeterli midir?

Teknolojiyle gelişen yeni nesil, onu bir robottan farklı kılan ve gerçek anlamda insan yapan hayati değerleri bilememekte, öğrenememektedir. Bilgiyi öğrenmek, ona ulaşmakla birlikte pek çok açıdan şanslı ve her anlamda öğrenmeye açık olan modern nesil, hayatta gerçekten ihtiyaç duyduğu insanı değerlerin farkında değildir. İşte, bu da değişimin getirdiği şans(!)tır.

Kolayca elde edilen bilgi; modern çağ insanın olayları kendi kendine irdelememesine, araştır-

mamasına ve hatta sorgulamadan uzaklaşmasına sebep olmuştur. Elde edilen fazla özgürlük yüzünden, insanoğlunun kendi inançları bile değişmiş ve modern çağa göre şekillenmiştir. Her ne kadar geçmiş dönemlerin yaşam şartları, imkanlar, farkındalıklar akımından daha zor olduğu çok bariz bir gerçek olsa da günümüz insanı için kendi kişiliğini, bireyselliğini korumak adına hayat daha zordur.

DOĞADA SAKLI ÖZGÜRLÜK / Sıla YURTSEVEN 10 B

İnsanlık, tarih sahnesine çıktığından beri değişmekte ve gelişmektedir. Henüz hayatımızı hayvancılık ve toplayıcılık ile sürdürürken insanoğlu olarak sahip olduğumuz tek şey doğaydı. O zamanlar bu kültüre, bir iletişim yöntemine veya bir dile bile sahip değildik. Bazıları kabileler halinde yaşarken çoğu hala yalnızdı. İnsanoğlunun ilk dostu, onu düştüğü yerden kaldıran ve aynı zamanda özgür kılan ilk şey doğaydı. Etrafımızdaki ağaçlar, bitkiler ve hayvanlarla kurduğumuz bağ, bizi ileriye taşıyordu.

Günümüzde ise her şeyin ne kadar farklı olduğunu görmezden gelemeyiz. Artık ilkelikten çok ama çok uzaktayız, modernleşmiş insanlar haline geldik. Sanki binlerce yıl önce bir ağacın meyvesine, bir hayvanın etine ve bir çiçeğin özüne muhtaç kalan tür insanoğlu değildi. Öyle bir yaşam sürdürmeyi hayal etmek bile bizim için imkânsız şu an. Doğaya “bağımlı” olarak yaşamak zorunda kaldığımız bir hayatı düşünemiyoruz bile. Fakat günümüzde doğadan çok daha tehlikeli şeylere bağımlı olduğumuzu fark etmiyoruz. Eskiden hayatta kalmak için ağaçlara ve yeşillige muhtaç olan insanlarken; şimdi ceplerimizde taşıdığımız telefonlar, adı güzel evler ve daha büyük alışveriş merkezleri uğruna doğanın bize bahsettiklerini yok ettik, ardından da kendimizi bu modern çağa hapsedtik. İstedığımız her şeye sahibiz hâlbuki. Rahat ve büyük evlerimizde otururken akıllı telefonumuzun tek bir düğmesiyle ulaşamayacağımız hiçbir şey yok. Ancak biz, geldiğimiz bu noktanın değerini bilemedik. Önce doğaya düşman kesilip karşısında teknolojiyi savunduğumuz yetmiyormuş gibi şimdi de birbirimize düşman kesiliyoruz. Sanki bu dünyaya yeni güzellikler oluşturmak için değil de yakıp yıkmak için gelmiş gibi davranıyoruz.

Doğa ile olan iletişimimizi kaybedip kendimizi tutsaklığa mahkûm ettiğimizden beri, mutluluğun ne olduğunu yavaşça unutuyoruz. Belki atalarımızdan çok daha şanslıyız, çünkü istediğiniz her şey elimiz altında. Ancak durmayı bilmiyor ve hep daha fazlasını istiyoruz. Daha büyük evler, daha modern alışveriş merkezleri, daha yeni telefonlar... Eski dostumuz doğa, gözlerinde yaşlar ve dudaklarında acı bir gülümsemeyle izliyor bizi. Bizim bencilliğimize daha fazla dayanamayıp arkasını döndüğünde ise biz, bizi özgür kılan asıl şeyi tam anlamıyla kaybetmiş olacağız.

BUGÜN / NİL TUNA 10 A

Eğer ilkel insanlar ile günümüz insanlarını karşılaştırsak, bana göre, günümüz insanların daha mutlu olduğu çok açık. Hiçbir zaman insanların zamanda geri gitme isteklerini anlamamışımdır. Bütün güzel anıları ve nostaljiyi bir kenara atıp objektif olarak geçmişe baktığımızda, aslında o zamanlar durumun ne kadar kötü olduğunu rahatlıkla görebiliriz. Bunun yalnızca benim geçmişle ilgili görüşüm olduğunu sanmıyorum çünkü insanlığın, yalnızca bir toplum olarak gelişim gösterdiği apaçık ortada olan bir gerçektir. İkel insanları düşünecek olursak ne kadar yaşıyorlardı? Otuz ya da şanslıysa otuz beş? Hastalıkla, korkuyla, zorluklar için geçirilen bir ömür... Oysa süreçte daha da ilerilere gidersek de çok daha iyi şeyler görmüyoruz açıkçası. Hastalık ve eşitsizlik dolu bir dünya ve korku dolu insanlar var her yerde. Oysa insanlar, eskiden herkesin mutlu olduğunu söylemeyi çok severler, hep geçmişe özlem duyarlar ya gerçekten öyle mi sizce de? Yoksa bütün üzüntü, keder, umutsuzluk adı “nostalji” olan toz pembe bir halinin altında mı saklı?

Aslına bakarsanız insanlar hiçbir zaman özgür değildi, hiçbir zaman da olacaklarını sanmıyorum. En başında doğa ananın, sonra dinin ve beyne kazınan düşüncelerin, şimdi de teknolojinin tutsağıyız. Ancak giderek daha da iyiye gidiyoruz, giderek daha da mutlu bireyler oluyoruz. Artık mutsuzluğun çaresine nasıl bakacağımızı biliyoruz; insanlar yaşamların vazgeçtiğinde sadece “Vahhh vaaahh, çok yazık oldu!” demiyor, gerçekten neden olduğunu araştırabiliyoruz. Pek çok ülkede kadınlarla erkeklerin yasa karşısında eşit hakları var, kölelik diye bir şey yok, aynı cinsten insanların evlilikleri bile mümkün bazı ülkelerde. Her ne kadar her şey mükemmel olmasa da çabalıyoruz. Her an; yarını, dünden daha mutlu ve yaşanılabilir kılmak için uğraşyoruz. Birbirimize el uzatıyoruz. İkel çağlarda yaşamıyoruz artık, herkes kendi başının çaresine bakacak diye bir kural yok. Eğitim görme imkânına sahibiz, kendimizi geliştirebiliyoruz. İstedğimiz herhangi bir meslekte var olabilmek şansımız var. Yalnızca kırk elli sene öncesini düşünün, Türkiye’de çalışan kaç tane kadın vardı? Kaç tanesi, “Otur yerine, evinin kadını ol!” sözlerini işitti? Bir de bugüne bakın şimdi. Mükemmel değil belki ama geçmişten çok daha iyi bana kalırsa. Mükemmel diye bir şey hiçbir zaman mümkün olmayacak olsa da İnsan, doğası gereği, hep daha iyi olana ulaşmaya çalışacak, hep yarını kovalayacak. Zaman ilerledikçe ve biz, her zaman daha iyiye ulaşabileceğimizi hatırladıkça bugün geçmişten, gelecek de bugünden daha parlak olacaktır.

ÖZGÜRLÜK KUŞU / Özgür Deniz KOLDAŞ 12 B

Hapis olma duygusu, tarifi imkânsız bir karabasan. Denizin ortasındaki kalın taş duvarlar içinde yıllar geçirmek, geçirmeye çalışmak... Birbirini izleyen günler, geceler boyunca hayal kurmak ve bir gün özgür olacağını ummak... Günlerden bir gün yine izliyordum, etrafımı boğarcasına saran o kalın taş duvarları. Kulaklarımı iyice açmış dinliyordum her bir naçizane deniz dalgasını. Beni görseyiz anlardınız. Sanki olduğumu hissettiğim deniz kuşu, özgürlük kuşu gibi kanatlanıp uçabileyim diye yarattığım o delikten, gözlerimle taşı delmeye çalışıyordum er an ve her saniye.

Kulaklarımın içini dolduran bu tuzlu dalga seslerinin ev sahipliği ise o kadar uzun sürmedi. Bir çift sert, lastiğimsi ayak sesi spiral şeklinde uzanan beton koridor üzerinde ilerleyerek yaklaştı ve hücremin paslı, metal kapısının önünde konuşlandı. Siz, benim yüreğim o an korku ve endişe ile doldu da göğüs kafesimin içinde zıplamaya başladı diye düşünüyorsunuz şimdi. Eğer öyleyse yanlış bir kanıya varmış olursunuz. O anda içimi ve kalbimi dolduran duygu, sevinçti zira.

Hücremin metal kapısına giren anahtarın çıkardığı tıkırtı sesi ve bunun kulaklarımda yarattığı çınlama, adeta bir senfoniye dönüşüyordu. Hemen ellerimden destek alarak

cılız, kirli bedenimi ayağa kaldırdım ve ayaklarımın üzerinde durma duygusunun yabancılığı ile sürüngenleri andıran bir edayla kapıya yanaştım. Eminim gardiyan olsanız uzun dilimin ağzımdan çıkararak tısladığına ve aç yılan gibi sizi izlediğine yemin edebiliriniz.

“Getirdim.” dedi gardiyan. Normalde, yemekleri içeriye uzatmak için hücrenin kapısına açılan dikdörtgen delikten küçük bir torba uzatarak.

“Teşekkür ederim. Sana borcumu nasıl ödeyebilirim? Nasıl? Ne ister...” gardiyan sözümü yarıda kesmişti.

“Senden tek isteğim, hayatta kalman. İnan bana, senin bana ne kadar ihtiyacın varsa benim de bu taştan zindanda kanlı canlı birine o kadar ihtiyacım var. O sözler... O sözleri duyduğumda kılcal damarlarımda gezinen kanın, yanaklarıma hücum ettiğini hissedebiliyordum.

“Teşekkür ederim.” diye fısıldadım son bir kez. Gardiyan, başını salladı ve yavaşça kapıdaki yemek deliğini kapattı.

Hızla ellerimi, getirdiği kumaş torbanın içine daldırdım ve kulaklarımı dolduran tıkırtı sesleri ile kanımın hızlanışını, kaynayışını hissettim. Ellerimin derisi, torbanın içindeki her neyse, en küçük detayının bile üzerinde geziyor ve hissettiğim her girinti ve çıkıntıya farklı bir tepki vererek bu tepkileri, sınırlarım yardımıyla kafatasımın içine aktarıyordu. Kumaşı hafifçe araladım ve kendimi, bu deneyimi sadece iki duyu organıyla yaşama sefaletinden kurtardım. Deniz kabukları ile doluydu kumaş torba. İrili ufaklı, koyu, açık... Dışarıdan gelen dalgaların sesi bir anda yükseldi ve kulaklarım, gözlerim ve ellerim özgürlüğün tadına bir kez daha varabilmenin coşkusuyla ruhani bir zirveye, çok uzun zamandır hissetmediğim bir duyguya erişti. Mutluluk...

MAHKÛM / Ada ÖZTÜRK 11 B

Alışılmışın dışında bir haziran akşamında, pek mütevazı duran, gökyüzünü andıran mavi beyaz odasının camına yaslanmış, perdenin arkasına saklanarak umarsızca onun için gelmelerini bekliyordu. İçinde durumun aksine anlamsız bir rahatlık vardı. Bazen de ağlamak isterken de gülerdi zaten, duygularını sorgulamayı uzun zaman önce bırakmıştı. Beklerken en sevdiği şarkıyı mırıldanıyordu bir yandan. Bu şarkıdaki keman sesi onu her zaman daha huzurlu hissettirirdi; Itzhak Perlman'dan Tango. Telefonun sesiyle beraber mırıltısındaki notalar birbirine karıştığında telefona doğru ilerledi. Açtığına ise ses çıkarmadı, kimin aradığını bilemiyordu. Muhtemelen yaşça büyük olan bir erkek sesi, fısıltıyla "Geliyorlar." dedi. Usul bir "Tamam." Çıktı ince dudaklarının arasından. Duvar saatinin "tik tak"ları ile zaman daha da yavaş geçiyordu fakat bu duruma sevinmeliydi. Belki de özgürlüğüne dair son dakikalarıydı.

Bir aydır bu suçun arkasında saklanıyordu. Bu onu yalnızca bedenen değil, ruhen de fazlasıyla yormuş ve ona yük olmuştu. Daha fazla dayanamayacaktı. O günden sonrası demirlerin arasında da, dışarıda da geçse, yaşananlar onu hiçbir zaman özgür bırakmayacak, bu iki durum arasında pek de büyük bir fark olmayacaktı. En azından vicdanının sızısını azaltarak doğru yerde yaptıklarının cezasını çekecekti. Bu saatten sonra o yalnızca bir katildi. Evet, yeni ismi buydu. Kimse onun yaşadıklarını umursamayacaktı. Mahkemeye çıktığında dahi anlamayacaktı hâkim, sevdiğini öldürmüş olmanın yükünün müebbet hapisten çok daha ağır geldiğini insana. Zorunda kalmışlığını, çaresizliğini kimse göremeyecekti, kimse hissedemeyecekti. Bir adamı öldürmüştü. Diğer herkesin gözünde bu durum yalnızca tek bir cümle, bir kanun ve tek bir sıfattı. Kendini savunmayacaktı, kimseye haklı sebeplerini sunmaya uğraşmayacaktı. Öldürene dek kocasının kötülükleri hep çarpıyordu gözüne, hep inciniyordu kalbi ve hep canı yanıyordu. Buna hakkı olduğunu her gün en derinden hissediyordu. Ancak her şey yaşandıktan sonra, içindeki suçluluk duygusuyla, kocasını sanki bir melekmış gibi hatırlıyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, evlendiği adamı kendi de yeteri kadar tanıyamamıştı. Adamın dengesizliğinde bir denge kurmaya çalışan kadın, neye inanacağını bilemediği dokuz yıl geçirmişti. Ve şimdi bile, her şeyden, sevdiğinden bile sonra, hala inanması gerekeni bulamamıştı. "Düşünmemek" ti tek seçenek. Fazla düşünmemek. Çünkü biliyordu ki insan çok düşününce kafayı yerd. Delirmek istemese de "deli" sıfatını "katil" sıfatına tercih ederdi. En azından kimse onu deli olduğu için suçlayamazdı.

Çok geçmeden kapı çaldığında, kapıya hemen karşıdan bakan tekli koltuğunda rahatça oturmaya devam etti. Kollarını açmış gelmelerini bekliyordu. Kapıyı açmadan, en azından birilerinin onu elde etmek için uğraştığını görmek istedi. Nasıl olsa içeride olduğunu biliyorlardı. Polisler kapıyı açtığında, karşılarında onları bu kadar hazır bekleyen bir "mahkûm" görmelerine şaşırılmış olsalar da, kelepçeleri kadının ince bileklerine kilitleyip onu evden muhtemelen bir daha hiç dönmek üzere çıkardılar.

BİR İDAM MAHKÛMUNUN SON GÜNÜ

Victor Hugo

ÖLÜM CEZASI YA DA “BİR İDAM MAHKÛMUNUN SON GÜNÜ”

“Bu kitabın ortaya çıkış nedenini anlayabilmemiz için önümüzde iki seçenek var: Ya gerçekten sefil bir adamın son düşüncelerini yazmış olduğu sararmış, düzensiz bir kâğıt tomarı söz konusudur ya da bu adam; bir insana, sanatın yararına doğayı inceleyen bir hayalpereste, bir filozofa, bir şaire rastlamıştır kim bilir?

Belki de kendisine egemen olan ya da daha doğrusu kendisini teslim ettiği ve ancak bu kitaba aktararak kurtulabildiği bir düşlemdi onun düşüncesi.

Okur, bu iki açıklamadan istediğini seçebilir, istediği gibi yorumlayabilir.”

Victor HUGO
(Bir İdam Mahkûmunun Son Günü, 1829 Basımına Ön Söz)

ADALET SİSTEMİNE AÇIK MEKTUP / Elif Saba MANDIRACI 11 A

Victor Hugo'nun Bir İdam Mahkûmunun Son Günü adlı romanı, XIX. Yüzyılın başlarında yayınlanan ve yayınlandığı dönemine göre oldukça farklı bir eser. Bu farklılık spekülâtif bir eser yazdığıнын bilincinde olan Hugo'nun adeta bununla alay edercesine kitabına başlamasıyla kendini belli ediyor. Aydın (!) ve aristokrat görünümlü birkaç insanın kitap hakkında oldukça ağır eleştirilere ev sahipliği yapan tartışmalarıyla açılıyor eser. Bu insanların eleştirilerinin ortak paydasında idam cezasını eleştirmekteki cüretkârlık ve ahlaksızlık yatıyor. Victor Hugo'nun bu romanı Fransız Devrimi sonrasında halkın bastırılması güç "giyotin arzusu" ve devrimin ahlakı yozlaştırması üzerinden yaptığı eleştirilerle Hugo'nun en meşhur eseri olan Sefiller'e benzerlik gösteriyor.

Birinci şahıs ağzından yazılan ilk roman olma özelliğini taşıyan Bir İdam Mahkûmunun Son Günü, zaten bu yönüyle olaylardan çok ruh hallerine yoğunlaşıyor. Kitabın başından sonuna dek bu idam mahkûmunun yaşadığı gelgitlere, içindeki sorgulamalara tanık oluyoruz. Zaman zaman ölümü kabulleniyor kahraman, zaman zamansa içinde bir umut alevleniyor. Ancak ne olursa olsun yazar asla bu umudu tamamen söndürmüyor. Bunu yaparken amacı idamın meşrulaştırılmasının kabul edilemeyeceğini okuyucuya benimsetmek olan Hugo, eserle adalet sistemlerine de bir açık mektup sunuyor.

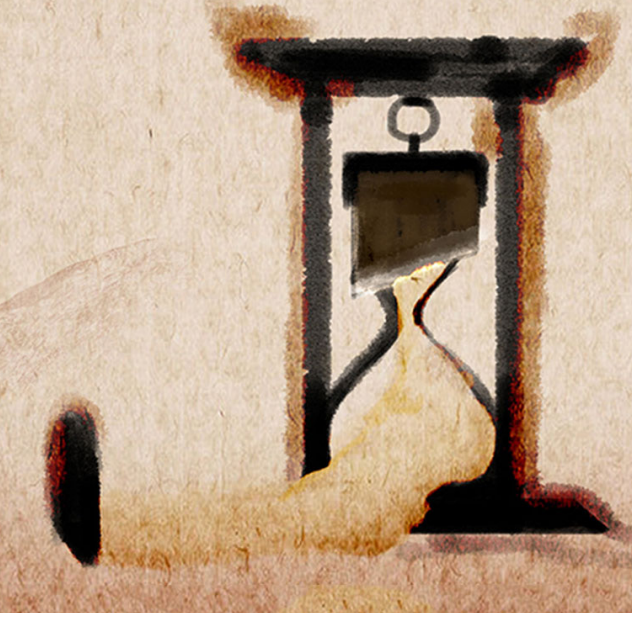
Romantizm etkisindeki eserin en çok eleştirisini yaptığı durum, belki de idamın kendisinden bile fazla, halkın artık meydanları "kellelerin uçmasını" gözü dönmüş bir zevkle izlemek için doldurmalarının iğrençliği. İhtilalin temelinde yatan özgürlükçü ve hümanist düşüncelerin yerini nasıl da saf vahşete bıraktığının, ancak insanların bunu görmeyi reddetmesinin anlamsızlığı...

Romanda kahraman idamdan kurtulsaydı bir şeyleri değiştirebilir miydi, bilinmez. Ancak Victor Hugo bu eseriyle sadece edebiyat dünyası için değil, toplumsal yargılar hatta hukuk kuralları için bile sorgulatici olmayı başarabilmiştir.

"Ah! Merhamet! Bir dakika daha, affımı beklemek için!.."

BİR İDAM MAHKUMUNUN SON GÜNÜ

ÖLÜM CEZASI / Yıldırım Kaan ÇUHADAR 11 A

Romantik dönem Fransız edebiyatının en saygın yazarlarından biri olan Victor Hugo'nun 20'li yaşlarında yazdığı "Bir İdam Mahkûmunun Son Günü" eseri, Fransa'da 1820'li yıllarda geçmektedir. O dönem Fransa'sında acımasız bir ceza sistemi uygulanmaktadır. Bu cezaların en ağırı olan giyotin cezası tüm halkın önünde Greve Meydanı'nda yapılmaktadır. Halk bu vahşi olayı adeta eğlenceli bir etkinlik gibi izlemektedir. Victor Hugo yine Greve Meydanı'nda bir idam infazını izlerken yaşadıklarından etkilenerek bu konu hakkındaki düşüncelerini kaleme aldığı bu romanını yazmıştır.

Victor Hugo için giyotin cezası, insanlık için çok vahşi ve acımasız bir ceza türüdür. Kitabın 1832 basım tarihli ön sözündeki "Bir İdam Mahkûmunun Son Günü, doğrudan ve dolaylı olarak, ölüm cezasının kaldırılması için yapılan bir söylevden başka bir şey değildir" sözü ile kitabın yazılma nedeni ve yazarın giyotin ile ilgili düşüncelerini anlayabiliriz.

Kitabın ilerleyen bölümlerinde idama mahkûm olacak bir kişinin son haftalarında yaşadıkları konu edilmektedir. Yazar, kitabın kahramanını suçunu kabul ettiğini belirtmekte ve iyi bir insan olarak nitelendirmektedir. Mahkûm aynı zamanda 20'li yaşlarda evli ve bir kız çocuk babasıdır.

49 bölümden oluşan kitabın ilk bölümlerinde mahkûmun mahkeme süreci anlatılmaktadır. Bu süreçte yazar mahkûmun hayat boyu kürek cezası veya idam cezası alabileceğini belirtmektedir. İlk başlarda mahkûm bu cezalardan kürek cezasının çok ağır ve hayat boyu sürececek bir işkence olduğunu düşündüğünden idama mahkûm olup tek seferde ölümü tercih etmektedir. Kitabın ilerleyen bölümlerinde mahkûm, idam cezasına çarptırılmaktadır. Romanın sonlarına doğru mahkûmun ölüm cezasını aldıktan sonra fikrinin değiştiğini, ne kadar acımasız da olsa kürek cezasını tercih ettiğini görmekteyiz. Böylelikle mahkûmun en ağır işkencelere maruz kalsa da yaşamayı yeğlediği anlatılmaktadır. Bu paragrafta verilen kitabın kısa özetinde yazar bize en kötü şartlarda bile yaşamının, ölmekten çok daha değerli olduğunu anlatmıştır.

Victor Hugo, idam cezasının yani giyotinin acımasız, vahşi ve insan doğasına aykırı olmasını o kadar güzel anlatmış ki kitabı yaklaşık 200 sene sonra okumama rağmen idamın çok ağır bir ceza olup uygulanmaması gerektiğini anladım. Bu da kitabın ne kadar evrensel olduğunun kanıtıdır. Çünkü yazarın anlatmak istediği düşünce, iki asır sonra bile farklı coğrafyada okuyan biri için değişmiyor ve şiddetli bir etki yaratıyorsa bu, kitabın ne kadar evrensel olduğunu gösterir. Ayrıca kitap çok sayıda zihniyet unsuru içermesinden dolayı 1800'li yıllardaki Fransız kültürünü, yaşantısını, adalet sistemini ve siyasi yapısını da anlatmaktadır. En önemlisi ise yazar hikâyeyi o kadar güzel betimlemiş ki sanki hikâyenin içerisindeymiş gibi mahkûmun yaşadığı duyguları hissedebiliyorsunuz.

Kitap genel olarak çok etkileyici olmakla beraber özellikle kitabın bazı bölümleri beni daha derinden etkilemiştir. Örnek vermek gerekirse, kitabın 43'üncü bölümünde mahkûm kızı ile görüşür. Bu görüşme mahkûm idam edilmeden birkaç gün önce gerçekleşmiş olup, kızı babasını tanıyamamış ve kız mahkûma, babasının öldüğünü söylemiştir. Bana göre yazar, idam edilecek kişinin özünden uzaklaştığını hatta kızının bile tanıyamayacağı bir hale soktuğunu anlatmak istemiştir. Bölüm 47'de ise mahkûm kızına hikâyesini anlatmak için bir mektup yazmak istemiştir fakat bu bölüm boştur. Çünkü bu mektubu yazacak zamanı kalmamıştır, bu düşünce aklına geldiğinde, artık çok geçtir. Bu bölüm beni gerçekten çok derinden etkilemiştir. İdam nedeni ile kızına bir mektup yazacak zamanı olmaması, mahkûmun içindekilerini yazamaması ve kızının asla babasının yaşadıklarını öğrenemeyip, onun hakkında neler düşündüğünü asla öğrenememesi beni gerçekten de derinden etkilemiştir. Bölüm 33'te ise hücrelerinde, bir daha görüşemeyeceği ve asla bir daha gerçekleşmeyecek olan karısı ile güzel anılarını anımsar. Hayatının yakında son bulacağı, duygusal olarak çökmüş bir insanın, ışık almayan berbat bir hücrede asla bir daha yaşayamayacağı güzel anıları düşünmesi beni fazlasıyla etkiledi. Bence yazarın bu üç acı dolu bölümü hikâyesine eklemesinin nedeni, okuyucuları duygusal olarak etkileyip, idamın ne kadar da acımasız olduğunu göstermek istemesidir.

Sonuç olarak; yazarın bir amaç uğruna yazdığı bu roman, bana göre bazı nedenlerden dolayı amacına ulaşmış fakat bazı nedenlerden dolayı ise amacına geç ulaşmıştır. Amacına ulaşmasının nedeni, yazarın okuyucularına idamın ne kadar kötü, vahşi ve acımasız bir ceza olduğunu çok iyi anlatmasıdır. Amacına geç ulaşmasının nedeni ise bu eseri yazarak idamın kaldırılması için ilk adımı atmasına rağmen, Fransa'da idamın yaklaşık 150 sene sonra kaldırılmasıdır.

MUTLAK SON / Umut TÜRKEK 11 A

Kitabın yazarı olan Victor Hugo (1802-1885), büyük Fransız düşünür ve yazardır. Romantizm akımına bağlı kalmıştır. Edebiyat dünyasında kabul gören ve eserleri dünya üzerinde büyük ilgi gören başarılı sanatçı; “Bir İdam Mahkûmunun Son günü” adlı romanını, 1829 tarihinde idam cezasının kaldırılması adına bir hareket belki de bir tepki oluşturmak amacıyla yayınlamıştır. Eser, bir idam mahkûmunun idam edileceği güne kadar başından geçenleri aktardığı bir günceyi konu alır. Eserin amaçladığı etkiyi yaratması, savunmanın da dava kadar anlamlı olması için; “yapıtın içeriğinden her türlü katkıyı, rastlantıyı, özeli, seçkini, öznel olanı, değişebileni, ayrıntıyı, olayı, özel adları çıkarmak ve herhangi bir suçtan ötürü, herhangi bir günde idam edilmiş herhangi bir mahkûmun davasını savunmak ile yetinmek zorunda kalmıştır.” Yazar. Bu durumu, kitabın 1832 basımının ön sözünde de özellikle belirtir.

Köklü bir sorun olan idam, eserde bireysel bir şekilde – idam mahkûmunun bakış açısından – ele alınırken bu şekilde durumun toplumsal yanı da gözler önüne serilmiştir. Okurun vicdanını etkileyebilmek amacıyla yazar; herhangi bir suç nedeniyle yargılanan ve idam ile cezalandırılan bir kişinin, idam zamanına kadar ve idam sırasında yaşaması gereken tüm manevi, zihinsel ve bedensel acıları ayrıntılarıyla inceleyerek hissettirmeye çalışmıştır. Kahramanın da yazdıklarında belirttiği gibi bir idam mahkûmunun zihinsel otopsisini yapılmıştır adeta. Yazar; idam ile yargılanan herhangi bir kişinin, en insani hakkı olan yaşama hakkının elinden alınmasına karşı tepkisini eserinde açıkça ortaya koymuş ve belki fakirlikten, belki daha iyi bilmemekten dolayı yeterince eğitim alamamış veya akli dengesi yerinde olmayan bu sefil insanların, adalet organları tarafından keyfi bir şekilde ve sırf “örnek olsun” diye katledilmemelerini eleştirmiştir.

Eserini kaleme alışının ardından, yayınlamadan önce yazar; dönemin toplumsal ve siyasi özelliklerinden dolayı (Temmuz Devrimi yaşanmadan önce tahtta X. Charles ve onun etrafına topladığı aşırı kralcılardan oluşan gerici bir rejim vardı.) ön sözde, kendisinin de sonradan açıkladığı gibi, bütün düşüncelerini söylemek konusunda tam bir karara varamamıştır. Bu nedenle de düşüncelerini tam açıklığıyla aktarabilmek ve anlaşılabilirlik için bir süre beklemeyi tercih etmiştir. Ardından 1830 (Temmuz) Devrimi ile düşüncelerini açıklayabileceği liberal burjuvalardan oluşan siyasi bir ortam doğmuştur. Ayrıca kitapta bir oyun bölümü de bulunmaktadır. Bu bölümde, hâlâ Fransız Devrimi'nin etkisinde kalan kesimin, toplumdan insanların idamı hakkındaki görüşleri yansıtılmıştır.

İşlediği suçtan dolayı idam cezasına çarptırılan karakter; idam cezası almadan önce ne kadar özgür ve kendi içinde sorunsuz bir hayat sürdürdüğünden bahseder henüz günlüğü-

nün başında. (Olaylar, idam mahkûmunun bakış açısından verilmekle birlikte yargılandığı günden idam edileceği güne kadar mahkûmun tuttuğu bir günlüğe göre anlatılır ve şekil alır.) Bir yandan da idam mahkûmu olma düşüncesinin onu kendi bedenine tutsak ettiğini; ölecek olmanın korkusunun sürekli peşinden geldiğini ve ensesinden ayrılmadığını, durumundan yakınır bir halde ve acıyla açıklar. Kahramanın bu korku ve keder dolu, çatışmalı ruh hali; idam sehvasına gideceği ana kadar devam eder ve farklı şekillere bürünür. İçinde bulunduğu çıkmaz onu parçalar, tüm umudunu ve enerjisini tüketir. Her duruma karşı melankolik bir yaklaşım sergileyen kahraman, içine düştüğü durum için kendini suçlarken bir yandan da yaşadığı bu ruhsal işkenceden ve kaçınılmaz olan ölümden kurtulmak için bir fırsat arar ve kaderini inkâr eder bir şekilde anlamsız bir umutla kurtarılmayı bekler. Ancak o umudu bir türlü yakalayamaz.

Bu nedenle de her fırsatta; içinde kopan fırtınalardan, kendisini bekleyen sonun kaçınılmaz olduğu düşüncesinden, endişenin yakasını bir türlü bırakmamasından ve ne kadar bahtsız olduğundan bahsetmiştir. Çektiği tüm bu acıları anlatırken annesi, karısı ve çocuğuna da değinen mahkûm; onları, özellikle küçük kızı Marie'yi, bir daha görememe düşüncesinin canını ne kadar yaktığını anlatmıştır. Kızının yetim, karısının dul ve annesinin evlatsız kalacak olması yüreğindeki yarayı daha da kanatmış ve kendisinin ölümüyle onların yaşayacakları kederi düşünmekten acısı daha da artmıştır. Mahkûmun, idamından önceki son saatlerini geçirirken genç ve özgür olduğu güzel anılarını anımsaması, kendisini görmeye getirilen kızının aradan geçen zaman nedeniyle onu tanıyamaması, sahip olduğu her şeyi kaybetmenin acısını bir kez daha yüreğinin en derinlerinde hissetmesine neden olmuştur.

Bicêtre'den Greve Meydanı'na kadar süren yolculukta izlenen bu yol; mahkeme salonundan idam sehvasına kadar, kasvetli ve iç karartıcı bir ortam hazırlarken kitabın satırları adeta ölüm, umutsuzluk, acı ve endişe kokmaktadır. Mahkûmun, Hapishane olarak kullanılan Bicêtre Şatosu'ndaki hücrelerinde bulunduğu sürede, hücrelerinin duvarlarında yazılara rastlaması ve kendisinden önce, işledikleri suçlardan dolayı orada bulunup idam ile yargılanan birçok mahkûmun ismini fark ederek onların da kendisiyle aynı odada kaçınılmaz sonu beklediğini hissettiği yüzleşme anları ise kitabın sarsıcı bölümlerinden biridir. Kitabın bende uyandırdığı acıma, hüznün ve keder duyguları dolayısıyla Victor Hugo'nun elde etmek istediği etkiyi, büyük bir başarıyla yakaladığına yürekten inanıyorum. Tüm bu duyguları okuyucuda uyandırmak için ustaca kullandığı dil ve çoğu zaman gerçeği yansıttığını düşündüğüm betimlemeler sayesinde, bir farkındalık yaratabilmiş ve toplumun dikkatini idam cezasının kaldırılmasının en insancıl dava olduğu üzerine çekebilmiştir.

İDAM NEDEN KÖTÜDÜR? / Korel YILDIZ 11 A

Bir İdam Mahkûmunun Son Günü, Victor Hugo'nun (1802-1885) 1829 yılında yayımladığı 132 sayfalık bir kitaptır. Birinci tekil kişi ile yazılan romanın ilk örneği olmasıyla birlikte aynı zamanda modern edebiyatın ilk iç monoloğudur. Kitap idam cezasına çarptırılan bir mahkumun son gününe kadar yaşadığı olayları, olaylardan nasıl etkilendiğini, bu süreçteki gözlemlerini, kafasındaki düşünceleri, kurtuluş umutlarını ve son ana kadar yaşadığı korkuyu anlatır. Yazarın bu eseri yazma amacı topluma idamın ne kadar insanlık dışı ve saçma bir uygulama olduğunu göstermek ve protesto etmektir.

Kitap bir şairin, şiirini okumasıyla başlar. Daha sonra ortamdakiler şiir ve edebiyat hakkında konuşup kendi düşüncelerini izah ederlerken şair kendi düşüncelerini söyler ve konu oradan Victor Hugo'nun kitabına geçer. Herkes kitabın ne kadar sanata aykırı, insanları kötü etkileyen, gereksiz bir şey olduğundan bahsederken yazar ve yazarın bu eseri yazma amacı hakkında konuşmaya başlarlar ve asıl bir idam mahkumunun son gününe geçiş yapılır. Kimliği belirsiz bir şahıs işlediği bir suçtan ötürü davadadır ve avukatı alacağı cezayı en aza indirmeye çalışır. Savcının önerisinin kabul edilmeyeceğinden emin bir şekilde duruşmaya katılsa da yargıçlar tarafından idama mahkum edilir. Şahsın artık sadece 6 haftası kalmıştır. Mahkum Bicetre adlı hapishaneye götürülür ve karanlık bir hücreye kapatılır. Mahkumun intihara kalkışmasını önlemek için ona deli ceketini giydirilmiştir. Uzun süre uysal davrandığı için mahkumu deli ceketinden çıkartırlar ve son günlerini daha iyi geçirmesi için ona birtakım ayrıcalıklar verirler. Mahkumun artık kendi masası, kağıdı, kalemi, yatağı, kitapları vb. şeyleri vardır ve zamanının çoğunu yazmakla geçirir. Zamanı azaldıkça mahkum ölümü ve giyotini düşünür ve normalde ne kadar sağlıklı olsa da bu idam kararı sanki bir hastalıkmiş gibi onu hem zihinsel hem de bedensel olarak kötü etkiler. Arada sırada rahip gelip ona vaazler verir ve onu teselli etmeye çalışır. Başta işe yarasa da daha sonra gelen rahibin hapisane rahibi olduğunu öğrenen mahkum verilen bu vaazların ve tesellilerin rahip için bir rutin olduğunu ve okunan duaların içtenlikten yoksun olduğunu anlar. İdamından birkaç gün önce kızı ona ziyarete gider. Kızını gördüğüne ne kadar sevinse de ki-

zının onu hatırlamaması onu derinden etkiler. Bunun üzerine mahkum "Bir gün okusun ve on beş yıl sonra bugüne ağlasın diye, onun için birkaç sayfa yazacak kadar vaktim var belki. Evet, benim öykümü benden öğrenmesi ve ona bıraktığım adın neden kanlı olduğunu bilmesi gerek" diyerek son anlarına kadar yazar ve idam edilir.

Mahkûmun ardı ardına yaşadığı bu olaylar, hapsediği iç karartıcı hücre, hapisane ortamı ve genç yaşta idama mahkûm edilmesi mahkûmun çektiği acıları daha da arttırır ve onu, bulunduğu durumu sorgulamaya zorlar. Böylece olaylar birbirine bağlanır ve anlatımı güçlendirerek mahkûmun hissettiklerini okuyucuya da hissettirir. Mahkum kendi içinde çatışmalar yaşar, bir an kendini ölüme hazırlarken birden yaşama isteği ile dolup taşar veya umutsuzluğa kapılırken birden umutlanır. Bu sayede mahkûmun ölüme bakış açısı daha da netleşir ve anlatım güçlenir. Bulduğu koşuldan ve kendi kararsızlığından dolayı zamanında hazırlanamayan mahkum çaresizce ölüme gider. Kitapta okuyucuya mahkûmun yaşadığını yaşatarak yani empati kurdurarak idamın neden kötü olduğunu anlatır.

Bir idam mahkûmunun son günü gerçekten de okuyanı derinden etkileyen bir kitap. Normalde Hugo romantizm akımından etkilense de bu kitabında romantizmden herhangi bir ize rastlamadım. Muhtemelen yazdığı ilk eserlerden biri olduğu için henüz romantizm akımından etkilenmemişken yazılmış olabilir. Kitapta en çok üzüldüğüm anlar kızının babasını tanımaması ve merhamet için yalvarsa bile mahkumu idam etmeleridir. Kitabı genel olarak beğensem de bazı uzun anlatımlar kitabın sürükleyiciliğini azaltmıştır. Ancak kitapla ve dolayısıyla yazarla en dikkat çekici bulduğum nokta, kitabın en başında yazarın dönemin insanlarından bu kitabı okuduktan sonra beklediği yorumları ve düşünceleri yazmasıdır. Bu bölüm kitaba farklılık katmış ve okuyucuda merak uyandırmıştır. Sonuç olarak kesinlikle okunması gereken klasiklerden biridir ve insanın ufkunu genişletecek bir kitaptır.

Cımbızlı Şiir

*Ne atom bombası
Ne Londra Konferansı
Bir elinde cımbız,
Bir elinde ayna;
Umurunda mı dünya!*

Orhan Veli Kanık

Orhan Veli Kanık ya da daha çok kullanılan adıyla Orhan Veli...

Garip akımının kurucusu olan Kanık, Türk şiirindeki eski yapıyı temelinden değiştirmeyi amaçlayarak sokaktaki adamın söyleşisini şiir diline taşıdı. Yeni bir zevk ortaya çıkarabilmek için eski olan her şeyden uzak duran Orhan Veli, hece ve aruz ölçülerini kul-

lanmayı reddetti. Kafiyeyle ilkel; mecaz, benzetme, abartma gibi sanatları gereksiz bulduğunu açıkladı. 1941 yılında, arkadaşlarıyla birlikte çıkardıkları “Garip” adlı şiir kitabında bu fikirlerinin örneklerini yayınladı ve Garip akımının doğmasına sebep oldu.

Cımbızlı Şiir, Orhan Veli’nin Garip akımı ile beraber yazmış olduğu en ünlü şiirlerden biridir. Şiir dize dize incelendiğinde; ilk dizede bahsedilen atom bombası, II. Dünya Savaşı sonunda 1945’te atılan atom bombasıdır; ikinci dizede bahsedilen Londra Konferansı ise Kurtuluş Savaşı sonrasında düzenlenmiş olan konferanstır. Üçüncü ve dördüncü dizede kullanılan cımbız ve ayna, bir kadın figürünü simgelemektedir. Bu kavramlar bir araya getirildiğinde şair, kadınların sadece kendilerini düşündüklerini, güzelliklerine düşkün olduklarını ve global, dünyaca önemli olayların umurlarında olmadıklarını söyler. Şair bu konuyla ilgili kadınlara karşı bir iğneleme ve sitem belirtmektedir. Şiir yapısal olarak incelendiğinde “bombası – konferansı, ayna- dünya” sözcüklerinde uyak bulunduğu görülmektedir. Tek bentten oluşan bu şiirde şair abartma sanatından yararlanmışır. Orhan Veli’nin sitemi, her ne kadar sadece tek bir kadına olsa da sanatçının şiirde kadınları küçümsemesi pek hoşuma gitmedi.

“Galata Köprüsü”, şiirin başlığından da anlaşıldığı üzere kişinin, Galata Köprüsü’nde geçimini sağlamak amacıyla bin bir şekilde çabalayan diğer kişileri gözlemlemesi ve bu insanları kendi

Galata Köprüsü

*Dikilir köprü üzerine,
Keyifle seyrederim hepinizi.
Kiminiz kürek çeker, suya suya ;
Kiminiz midye çıkarır dubalardan;
Kiminiz dümen tutar mavnalarda;
Kiminiz çımacıdır halat başında;
Kiminiz kuştur, uçar, şairane;
Kiminiz balıktır, pırıl pırıl;
Kiminiz vapur, kiminiz şamandıra;
Kiminiz bulut, havalarda;
Kiminiz çatanadır, kırdığı gibi bacayı,
Şıp diye geçer köprünün altından;
Kiminiz düdüktür, öter;
Kiminiz dumandır, tüter;
Ama hepiniz, hepiniz...
Hepiniz geçim derdinde.
Bir ben miyim keyif ehli içinizde?
Bakmayın, gün olur, ben de
Bir şiir söylerim belki sizlere dair;
Elime üç beş kuruş geçer;
Karnım doyar benim de.*

Orhan Veli Kanık

ile kıyaslaması hakkındadır. Şiirin teması, geçim sıkıntısıdır. Şair, çalışan insanları seyretmekten dolayı keyiflidir, geçim sıkıntısı yaşamış olmasına rağmen yaşama sevinci ile doludur. Şiiri incelediğimizde serbest bir şiir olduğunu, belli bir kafiye düzenine ve ölçüye uymadığını görebiliriz. Şiirde kelimeler genel olarak gerçek anlamı ile kullanılmıştır, bununla beraber şiirde deniz ve denizcilik gibi terimlere de yer verilmiştir. Şiirde konuşan, birinci tekil kişidir. Sıradan insanları konu edip sanatlı üsluptan uzak duran, günlük konuşma dili ile sade bir anlatımı olan Orhan Veli, şiirinde hitap ettiği kişileri kuşa, balığa, vapura ve dumana benzeterek benzetme sanatından yararlanmıştır.

Bence Orhan Veli, Galata Köprüsü üzerindeki insanları; hayattaki koşuşturmacayı, hayatın zorluğunu, bir bütünü ve döngüyü simgelemek amacıyla kullanmıştır. Bunun haricinde şiirde örtülü anlam bulunmamaktadır. Şiiri okuduğumuzda aklımızda canlanan Galata Köprüsü ve üzerindeki insanlar bence birçoğumuza güzel duyguları ve anıları anımsatmıştır fakat şiirde, Garip akımı dışındaki şiirlerde bulunan duyguları (aşk, özlem...) aramak insanı hayal kırıklığına uğratabilir.

İPEK ATAGÜN GEZENER RÖPORTAJI

Macar yazar Ferenc Molnar'ın, dünya klasikleri arasında yer alan eserinden tiyatroya uyarlanan *Pal Sokağı Çocukları*, küçük bir arsayı oyun yeri haline getiren "*Pal Sokağı Çocukları*" ile burayı onların elinden almak isteyen "*Kırmızı Gömlekliler*" arasındaki mücadeleyi anlatıyor. Hareket noktası dostluk, vatan sevgisi ve bağlılık olan *Pal Sokağı Çocukları*, geçtiğimiz yıl okulumuzun Tiyatro Kulübü öğrencilerince de sahnelendi ve oldukça beğeni kazandı. Bizler de bu sayımızda; oyunun Ankara Devlet Tiyatrosu'nun sahneye koyduğu versiyonunda, Nemecek karakterini canlandıran İpek Atagün Gezener ile tiyatro, oyunculuk ve Nemecek üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik.

Merhaba İpek Hanım. Bu yoğun tempo içinde bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz öncelikle. Sizi biraz tanıyabilir miyiz?

Merhaba, ben İpek Atagün Gezener. 1977 İstanbul doğumluyum. Üniversite yıllarına kadar uzunca bir süre İstanbul'da yaşadım. Üniversitede konservatuvar okumak istediğime karar verdim ve sınav sonucunda Ankara Devlet Konservatuvarı'nı kazanınca Ankara'ya yerleştim. Ankara'da konservatuvardan mezun olduktan sonra master yaptım ardından da Devlet Tiyatrosu'na girdim. Şu anda ise oyunculuk yapıyorum.

Bizim de okulumuzda Tiyatro Kulübü olarak sergilediğimiz "*Pal Sokağı Çocukları*" adlı oyun-da Nemecek karakterini canlandırılıyorsunuz. Oyunun hazırlık aşaması ne kadar sürdü?

Dekorların ve kostümlerin hazırlanması, provaların tamamlanması 45 gün sürdü. Tam 45 gün sonra, oyunumuz seyirci önüne çıktı.

Oyuna hazırlanırken karşılaştığınız aksilikler oldu mu?

Herhangi bir aksilik gerçekleşmedi çünkü Devlet Tiyatrosu, son derece sistemli ve disiplinli bir tiyatro. Bu sebeple her şey, eş zamanlı olarak sorunsuz şekilde ilerleyebiliyor. Bir yandan dekor hazırlanırken diğer yandan kostümler hazırlandı ve provalar yapıldı. Oyunun ilk gösterimine on gün kala, bütün bu parçalar birleşti ve provalar da ona göre yapıldı. Dolayısıyla bu on günlük kostümlü genel prova sürecinde unutulmuş replik, sıkıntılı kostüm gibi aksilikler var-

sa oyun sahnelenmeden fark edilip düzeltildi. Sonuç olarak da oyun, seyirci karşısına çıkacağı son haline dönüştü.

Nemecsek gibi bir çocuk karakteri canlandırmak sizin için nasıl bir deneyimdi?

Nemecsek'i canlandırdığımda 38 yaşındaydım. Aslında bu yaş için çok korkutucuydu bu tarz bir rol. Düşünsenize, yetişkin bir kadın oyuncu olarak 10 yaşında bir erkek çocuğunu canlandıracaktım. Saçlarım kesildi önce, sonra kilo vermem gerekti tabii. Bunları hiç dert etmedim açıkçası. Hatta bana sorsanız birçok klasik eserdeki çeşitli rollerden çok daha değerli bir roldü bu. Ayrıca "Pal Sokağı Çocukları" asla bir çocuk oyunu değildi. Oyunun içinde çok güzel mesajlar var; mesela arkadaşlık, barış, o arsa için verilen mücadele, o mücadeledeki gururlu duruş... Hem bir kadın olarak hem de yaşım itibarıyla o yaştaki bir erkek çocuğunu canlandırmak başta olmak üzere bu oyun her şeyiyle oldukça heyecan vericiydi. Öyle ki, oyundan sonraki üç yıl boyunca saçlarım traşlı gezdim. Gerçekten muhteşem bir tecrübeydi.

38 yaşındaki bir kadın oyuncu nasıl Nemecsek'e dönüştü? Bize biraz daha detaylı anlatabilir misiniz o süreci?

İtiraf etmek gerekirse bu oldukça meşakkatliydi. Erkek kıyafetleri giydim, kız olduğum belli olmasın diye bedenim sarıldı, saçlarım kısacık

kesildi. Tavır ve davranışlarım hatta ses tonum bir erkek çocuğuna uygun olmalıydı. Tabii, oyunun hazırlık aşamalarında ve provalarda tüm bunlar son derece detaylı olarak düşünüldü, gereken her şey de özenle yapıldı. Yine de söz konusu olan büyük bir dönüşümdü ve bu dönüşümün, seyirci tarafından fark edilme ihtimaline karşı bir korkum vardı açıkçası. Fakat oyundan sonra anladık ki çabamız boşa çıkmamış. Oyun boyunca kimse benim bir kadın olduğumu fark etmemiş. Hatta oyundan sonra yanıma gelip “oğlum” diye sevenler bile oldu.

Oyunda içtenlikle ağladığınız sahneler var. Bu sahnelere nasıl hazırlanıyorsunuz?

O sahnelere hazırlanırken kendi hayatımda deneyimlediğim benzer şeyleri aklımdan geçirdim, özellikle de “Ben olsaydım neler hissederdim?” sorusunu düşünerek role girmeye çalıştım. Özetle; sözünü ettiğin sahnelere hazırlanmadan önce mekânı ve olayın geçtiği dönemi aklıma getirerek kendimi oyunun içine dâhil ettim.

Sahne arkasında karşılaştığınız enteresan durumlar oldu mu?

Havuzla gireceğim sahne için bir prova yapmak istedim ancak havuzun suyunu o gün az koymuşlar ve ben de durumu fark etmediğim için o anda düşüp kafamı çaptım. Bu biraz korkutucuydu aslında. Çünkü bir an, sahneye çıkamayacağımı düşünüp çok tedirgin olmuşum.

Bizim oyunumuzda Nemecsek karakterini canlandıran arkadaşımız için söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Öncelikle arkadaşınız çok güzel ve çok özel bir karakteri canlandırıyor, bunu tüm kalbimle söyleyebilirim. Bu nedenle de Nemecsek ruhunu ve inancını, hayatı boyunca korumasını şiddetle tavsiye ediyorum. Çünkü bu rol, bana çok şey öğretti ve hala da öğretmeye devam ediyor.

Son olarak Pal Sokağı Çocukları'na ne mesaj vermek istersiniz?

Hepsine, arsa mücadelesinde başarılar diliyorum.

Bu keyifli söyleşi için İpek ATAGÜN GEZENER'e çok teşekkür ediyoruz.

AŞK NEDİR? / Selin Narter 9 A

Aşkın anlamı herkese göre farklıken sözlük anlamı bile vardı artık. Aşkın insana ne hissettirdiğini aşka sorsanız kendisi bile çözemeyecekken insanoğlu o kelimeye bin bir çeşit anlam yüklemişti. Aşk'ın sözlük anlamı aşırı sevgi ve bağlılık duygusuydu. Peki, aşk sözlük anlamı kadar basit miydi? Baktığınızda "Aşk", üç harfli ve tek heceli bir kelime ama görüldüğü veya duyulduğu kadar kolay değildi onu çözmek. Tek hecede ağzınızdan çıkabilecek kadar kolay bir kelimeyi yaşamak da keşke -en az o kadar- acısız ve basit olsaydı.

Aşkı tatmayan bir insana, onun nasıl bir his olduğunu nasıl anlatabilirdiniz ki? Bu, şarabı tatmayan bir insana şarabın nasıl bir tadı olduğunu anlatmaya çalışmaktan farklıydı. Aslında aşk denen şey de bir çeşit sarhoşluk haliydi. Bir yudum şarap bile herkesi farklı etkilerken sizi bulan aşkın bünyenizde nasıl bir etki yaratacağını kestiremezsiniz. Aşk, iki bedeni tek bir ruha sığdırmaktı. Kendi hayatınızı bir kenara koyup bilinmeyen duyguları keşfe çıkmaktı. Ya da bilmediğiniz bir yolda korksanız bile cesurca yürümek ve o yola ayak uydurmaktı. Duygularınızı iki kişi yaşamayı öğrenmektir; onun sayesinde hiç olmadığınız kadar mutlu ve heyecanlı olup, yine onun yüzünden hiç olmadığınız kadar üzgün ve savunmasız olmaktı. Onunlayken de onsuzken de karmakarışık olmaktadır. Ayrılırsanız da kopamadığınız, birleşseniz de bütünlük sağlayamadığınız şey. İşte, biz buna aşk diyorduk bana göre.

Aşk, bunların hepsini yaşamaya değer miydi ya da aşkı kendimiz seçebiliyor muyduk? Bunun cevabını kalbimiz veriyordu ve bize sadece onu yaşamak, yaşamaya çalışmak kalıyordu.

GENÇ WERTHER'İN ACILARI

“Engellenen mutluluk, sıkılan davranışlar, yerine getirilemeyen arzular... Bunlar sadece bir döneme ait acılar değildir fakat her insanın yaşayabileceği acılardır. Dahası, herkesin hayatında Werther'in sadece kendisi için yazılmış olduğunu düşündürecek bir dönemi olmaması kötü olurdu.”

Johann Wolfgang von Goethe

Johann Wolfgang von Goethe, tartışmasız Almanların en büyük yazarlarından biri. Şiir, roman, tiyatro, dram, otobiyografi gibi pek çok değerli esere imza atmış olan Goethe; edebiyatın yanında resim, eğitim, doğa bilimleri, felsefe, politikayı da içine alan farklı alanlarla ilgilenmiş ve kendisinden sonra gelen Alman sanatçılar üzerinde son derece büyük etkiler yaratmıştır.

Friedrich Nietzsche'den Thomas Mann'a, Schiller'den Napolyon'a kadar uzanan önemli isimler tarafından takdir görmüş olan sanatçının Almanya dışında, Avrupa edebiyat çevrelerinde de tanınmasını sağlayan yapıtı Genç Werther'in Acıları'dır. Goethe, bu romanını yayımladığında henüz yirmi beş yaşındadır. Edebiyat tarihinin en başarılı romanları arasında sayılan Genç Werther'in Acıları, yayımlanmasıyla birlikte yazarını büyük bir üne kavuşturur.

Eserin başkahramanı Werther'in, tutkuyla bağlandığı Lotte'ye beslediği - büyük ölçüde - platonik aşkın, bu aşkın genç bir adamın ruhunda açtığı yaraların ve yarattığı çıkmazların, kavuşamamanın verdiği ıstırapın anlatısını sunan eser; yazıldığı dönemde bütün gençliği etkisi altına almış, bir dönem yasaklanmış ancak bu güne kadar bir kült olarak ulaşmayı başarmıştır.

Diğer taraftan, son derece duyarlı ve tutkulu bir genç ressam olan Werther'in; düşsel dostu Wilhelm'e yazdığı mektuplardan oluşan (4 Mayıs 1771 – 20 Aralık 1772) dolayısıyla da bir mektup roman tarzında kurgulanan Genç Werther'in Acıları'nın, Goethe'nin öz yaşam öyküsünden izler taşıdığı söylenebilir. Romanın kadın kahramanı olan Lotte, Goethe'nin tanıdığı kadınlardan esintiler taşır. Bu bakımdan Goethe'nin Genç Werther'in Acıları'nda, gerçek yaşamda olabilen bazı olayları yazınsal bir kurguyla okuyucuya sunduğu sonucuna varılabilir.

Birçok dile çevrilen ve döneminde en fazla okunan romanlar arasında yer alan Genç Werther'in Acıları, son derece kişisel bir hikâyeden yola çıkıyor. Ancak çekilen acılar, yaşanan kavuşamama hali, umutsuzluk gibi insana dair durumlarla Werther'in hikâyesi; her an, her yerde hepimizin hikâyesi olabilir. Kitabın ve Goethe'nin başarısı da belki anlatılan insani durumların, zamanı ve mekânı aşan yapısından kaynaklanıyor

“Dünyada insana sevgiden daha gerekli bir şeyin olmadığı kesin.”

WERTHER VE LOTTE'NİN “KAYIP” MEKTUPLARI!

“Ah! Sevgili Lotte. Sizin hayaliniz, o yaşama taze soluk katan hayaliniz gözümün önüne geldi. Tanırım! Ne çok güzeldiniz! Sizi ilk gördüğüm andaki tüm güzelliğiniz üstünüzdeydi!”

23 Ocak

Ah! Sevgili Lotte,

Keşke burada etrafında dönüp durduğum kasabayı görebilseydin. Burada baharın gelişi o kadar belirgin oluyor ki insanın hiçbir şey yapmayası geliyor. Geçenlerde doğuya uzanan bir tepeye çıkmış gün doğumunu beklerken bir kadın çıkageldi. Meğerse o da burada doğmuş. Konuşma şeklinden ve tavrından anladığım kadarıyla oldukça soylu birisi. Sizin zarafetinizle boy ölçüşemeyecek bir güzelliğe sahip olsa da oldukça alımlı birine benziyor. Sakın dediklerim sizi yanıltmasın, her zaman kalbimde sizin için özel bir yer var.

Kaldığım yerin hemen altında bir kahveci var. Kendime, bu sabah kahve almadan dışarı çıkacağıma dair söz vermeme rağmen gönlüm gene içinde geçeni yaptı. Buralardaki böyle boş anlarımda, eski günleri yâd etmeyi çok seviyorum. Eski arkadaşlarımla ve ailemle vakit geçirdiğim her bir sokağı görmek, ister istemez gözlerimin dolmasına ve boğazımın düğümlenmesine sebep oluyor. Böyle zamanlarda kırlara çıkıp resim çizmeye çalışıyorum Lotte. Kalemimi ve kâğıdımı yanıma alıyorum ama içinde bulunduğum bu huzur, içimdeki tüm yaratıcılığı yok etmiş gibi geliyor. Sonra doğaya ve onun güzelliğine bakıp neden bu dünyada olduğumu, neden bunca güzelliğin arasında var olduğumu sorguluyorum. Bazen de dünyanın bu kadar güzel olduğu için yanlış olduğunu, tek doğrunun bende olduğunu düşünüyorum.

Ah Lotte! Senin yokluğunda bu kadar boşluğa düşeceğimi hiç bilmezdim. Şimdi değerini daha çok anlıyorum.

Bir dahakine kadar hoşça kal!

Werther
Murat VARLIK 10 A

WERTHER VE LOTTE'NİN “KAYIP” MEKTUPLARI!

“Bir an sakın sakın düşün Werther!” dedi Lotte. “ Kendi kendinizi kandırıldığınızı bilerek kendinizi mahvettiğinizi anlamıyor musunuz? Niçin ben, Werther? İlle de ben, niçin bir başkasına ait olan ben? İlle de ben?”

Sevgili Werther,

Aşkın ne kadar büyüleyici bir duygu olduğunu bildiğimi varsaymışım şu güne kadar. Genç bir delikanlının ellerini tutup gözlerinin içine bakmak, anlık bir çılgınlıkla birkaç romantik söz söylemek şimdi hissettiklerimden ne kadar farklıymış hâlbuki. Romanlarda okuduğum, kulaktan kulağa fısıldanan hikâyelerde duyduğum bu hissi seninle tanışana dek tam anlamıyla yaşayamamışım. Fakat seninle ay ışığı altında şairler ve hayat hakkında sohbet etmeye başladığımızdan beri kalbimde bana yabancı gelen bir duyguyla yaşıyorum. Bu duygu beni kasıp kavuruyor her gece, aklımdan çıkmadığını itiraf etmeliyim.

“Öyleyse neden, Lotte?” diye sorduğunu duyar gibiyim sevgili Werther. Bakışlarındaki acıyı ve dudaklarındaki o buruk gülümsemeyi hayal edebiliyorum hatta. Haklısın. Madem aşk denen bu ateş ikimizin de yüreğini yakıyor, o zaman neden parmağimde başka bir adamın bana aldığı yüzük var? Neden seninle olamıyorum, Werther? Ne yazık ki ben senin gibi duygularıyla harekete geçemem. Bu hayatta bir kadına yüklenen kaçınılmaz sorumluluklar var. Senin de bildiğin gibi Albert çok iyi bir adam, onu terk etmek bana yakışmaz. İkimizin de ailesine böyle bir leke süremem. Biliyorum, bu riski alıp senin kollarına koşamadığım için bana kızılıyorsun. Fakat ikimiz de biliyoruz ki eğer seninle olan bu dostluğum, bu can yoldaşlığım devam ederse sonsuza dek duygularımın esiri olacağım. Dürüst olmak gerekirse bundan korkuyorum. O yüzden lütfen bana bir iyilik yap, sevgili Werther; bu mektubuma cevap verme.

Her zaman seni sevecek olan,

Lotte

Sıla YURTSEVEN 10 B

WERTHER VE LOTTE'NİN “KAYIP” MEKTUPLARI!

“Sahip olduğum o kadar çok şey var ama Lotte için duyduklarım sahip olduğum her şeyi yutuyor; sahip olduğum o kadar çok şey var ama onsuz her şey bir hiçe dönüşüyor.

Sevgili Lotte,

Öncelikle nasılsın? Sağlığının ve keyfinin iyi olduğunu umuyorum. Ah Lotte! Senin için ne kadar endişelendiğimi bir bilsen.

Bu mektubu sana bazı şeyleri söylemek için yazıyorum çünkü sen bu mektubu okurken ben artık hayatta olmayacağım. Bu, önemli değil Lottechen. Benim sana karşı olan hislerimi, ölümün araya girerek yok edebileceğini düşünüyorsan çok alırım. Seni seviyorum Lotte. Evet, seni seviyorum. Hem de her şeyden daha fazla seviyorum. Bu bana çok acı veriyor ama aynı zamanda beni hayatta tutan tek şey de o. Seninle birlikteyken gözüm, senin dışında hiçbir şey görmüyor. İnan bana denedim, bu duyguların esiri olmaktan kurtulmayı denedim. Albert ile geçireceğin hayata karışmamak istedim. Üzgünüm Lotte ama başaramadım. Ben nereye gidersem gideyim, ne yaparsam yapayım içimde sen olmadığın müddetçe, tüm hevesim yok olup gidiyor. Ah Lotte! Keşke kendini benim gözümde bir kere görebilsen. Belki o zaman anlardın, seni neden bırakmadığımı. Her yönünle mükemmelsin. O sesini bir kere daha duymak, o gözlerinin içine bir kere daha bakmak, o yürüyüşünü bir kere daha görmek için nelerimi vermezdim. Ancak biliyorum Lotte, seni mutsuz ediyorum. Albert her açıdan çok iyi biri ve ben onunla kıyaslanamam. Bu, beni mutsuz ediyor Lotte. Senin için yetersiz olduğumu bilmek beni mutsuz ediyor. Yine de olsun. Ben seni seviyorum Lotte. Sana aşığım. Bir işe yaramak ve seni mutlu etmek istediğimi anlamışsındır zaten. Bu durumda bana, senin yolundan çekilmek düşer. Biliyorum, Albert seni mutlu edecek ve sana hak ettiğin ilgiyi gösterecektir. Onun, seni benden daha fazla sevdiği veya sevebileceği aklının ucundan bile geçmesin katiyen. Senin yolundan çekiliyorum Lotte ama senin olmadığın bir dünya da benim yaşamak istediğim bir dünya değildir. Ölümsüz aşkı ebediyen sürmeye devam edecektir. Umarım bir gün, tüm bu hislerim sana ulaşır. Umarım bir gün, kendinde benim gördüklerimi görürsün. Umarım her gün mutlu olursun.

Elveda...

Werther
Berkan Doruk EKE 10 B

“Ah, bu boşluk! Göğsümdeki bu korkunç boşluk! Yalnızca bir kez, yalnızca bir kez yüreğime bastırabilsem onu.”

Sevgili Lotte,

Yok oluyorum yokluğunda. Zaman akıp geçiyor ama sen bir türlü geçmiyorsun. Her şey eksiliyor ama bir sen eksilmiyorsun benden. Özlemek nedir bilir misin? İçinin parçalanması, ruhunun acıması ne demek? Nerden bileceksin ki? Sen, seni özlemenin ne demek olduğunu ne nereden bileceksin? Seni özlerken her saniye biraz daha ölmek ne demek, nereden bileceksin? Hiçbir şey bilmiyorsun. Ben öğrendim. Beni karanlıktan kurtaracak şeyin ışık olmadığını öğrendiğimde, sabahların ve sokak lambalarının hiçbir önemi kalmayacağını öğrendim. Ve o zamandan beri günlerim, eskiden olduğundan da karanlık. Böyle mi olacaktı peki; insanı sonsuz derecede mutlu kılan şey, aynı zamanda üzüntüsünün kaynağı mı olmalı? Birlikte hayal kurduğun birinin, o hayalleri başkasıyla yaşaması... Bak, bunun adı hayal kırıklığı. İçim bir savaş yeri. Olabildiğince kırık ve cansız. Benim sana baktığım gibi bakıyorsun

WERTHER VE LOTTE'NİN "KAYIP" MEKTUPLARI!

Albert'e ve bunu her görüşümde daha da parçalanıyorum. Seni gülümseten başka biri var hayatında ve ben bunu bilerek seviyorum seni. Ama artık çok acıyor. Seni uzaktan sevmek... Gün geçtikçe kül oluyorum gözlerimin ateşinde. Sanki sen bir gül bahçesinin ardında bekliyorsun, ben de sana ulaşmak için koşuyorum. Düşüyorum, dizlerim her seferinde daha fazla kanıyor. Canım acıyor. Gözlerimden akan yaşları silerken senin sesini duyup daha hızlı koşmaya çalışıyorum ama olmuyor. Koşmaya devam ediyorum dikenler arasından. Artık tek kanayan yerim dizlerim değil. Bahçenin sonuna geliyorum sonra. Sen ve Albert, el ele. İşte, o anki yıkılışım... Çektiğim onca acı boşuna mıydı, diye kendime kızıyorum. Yine senden vazgeçebilmem için yeterli olmuyor hiçbir şey. Ben, galiba daha fazla dayanamayacağım bu yüke. Gidiyorum buralardan ben. Karar verdim. Ve kararım kesin. Çok düşündüm ama geri dönüşü olmayan bu yola çıkmaya karar verdim. Ben sana, benim kelimelere sığdıramayacağım kadar değer veriyorum. Artık seni daha fazla üzmem istemiyorum. Senin gözünden düşen her damla, bana saplanan bir bıçak misali acıtıyor ciğerlerimi. Sen bu satırları okurken ben çoktan gitmiş olacağım. Ben gidince ağlama ama.

Sen ağlarsan ben...

Seni çok sevdim, seviyorum, seveceğim. Elveda...

Werther.
Buse GÜMÜŞ 10 A

"Lotte'den hoşlanıp da bütün kalbini ve duygularını ona vermemiş insan olabilir mi?"

Sevgili Lotte,

Sana olan bu aşkı, bir mektuba sığdıramayacağımı biliyorum ama en azından bir kısmını anlatabilirim. Sana söyleyemeyeceğim bazı şeyleri buraya yazarsam belki içim rahat eder diye düşündüm. Ah sevgilim, sana âşık olmak ne güzel şey bir bilsen! Aynı zamanda bir o kadar da zor. Sana kavuşamıyor olmak ve hiçbir zaman kavuşamayacak olduğunu bilmek kalbimi o kadar yakıyor ki... Gün geçtikçe ölüyorum sanki. Sen başkasına aitsin, başkasının nişanlısısın; sevgilin olan kişi ben değilim, o güzel dudaklarınla öptüğün kişi ben değilim. Onunla mutlu olduğunu görebiliyorum ama yine de canım çok yanıyor Lotte. Seni görüp sana sarılamamak çok zor. Senden vazgeçmeyi de denedim ama olmuyor ki istesem de yapamıyorum. Seni düşünmeden bir dakikam bile geçmezken senden nasıl vazgeçer, seni nasıl hayatımdan çıkarabilirim. Olmaz, sensiz olmaz. Sen, benim dikenli gülümsün. Çok güzelsin ama sana yaklaşamıyorum, dokunamıyorum. Benim olmanı, el ele dolaşmayı, sana sevgilim demeyi çok isterdim ama bunlar hep olmayacak hayaller. Hayatımda sen olmayacaksan bu hayatın bir anlamı yok benim için. Sen yoksan yaşamamın da bir anlamı da yok. Çok düşündüm sevgilim ama kesin kararımı verdim. Seni, Albert'le ele ele görüp her gün ölmektense bir kerede ölmeyi tercih ederim. Ben gidiyorum aşkı. Ama bunu gördüğünde sakın üzülme ve kendini suçlama olur mu? Bu zamana kadar yaşamama sebep olan sendin zaten ama artık gitme vaktim gelmiş. Arada sırada aklına geleyim, beni öyle ama hayatında devam et. Sakın ağlama! Tek bir gözyaşın için dünyaları yakarım.

Sen benim kalbimsin. Yaşama sebebimdin şimdi de ölme sebebimsin.

Seni seviyorum gün ışığım.

Werther
Doğa ÖNEMCİ 10 A

WERTHER VE LOTTE'NİN “KAYIP” MEKTUPLARI!

“Nasıl olur da mutluluk kaynağımız, aynı zamanda keder çeşmemiz olabilir? Kalbimi sevgiye boğan ve cenneti önüme sererek beni mutlu eden coşkulu duygular, çekilmez bir eziyete dönüştü.”

Lotte,

Bir önceki gece yağın şiddetli yağmurdan buğulanan cam ve bir türlü tamir edemediğim, kesik kesik ışık veren lamba yüzünden loş hatta karanlık sayılabilecek bir odada açıyorum gözlerimi. Eskidiği için gıcırdayan yatağımın yayları deli ediyor beni. Ve özellikle toplamaya tenezzül etmediğim eşyalarım, kirli çamaşırlarım midemi bulandırıyor. Böylesine dağınık ve iğrenç bir ortamda bulunmak bir hayli moralimi bozuyor. Aklıma geliyorsun sonra ve sanki her şey yolundaymışçasına kalkıyorum yatağımdan, odamın ve içimin karanlığına aldırmadan. Senin düşüncen nedense beni her türlü zamanda mutlu ediyor. Karada çırpınan bir balığa aniden, sertçe ama bir o kadar da rahatlatıcı çarpan bir dalga gibi bu. Tekrar hayata dönüyorum. Sen yanımdayken ayrı bir mutlu oluyorum. Biliyorum, duygularımız karşılıklı değil ama bunu hiç sorun etmiyorum. Zira ben, senin varlığıyla ve ağzından çıkacak tek bir kelimeyle mutlu olabileceğim birisiyim. Tüm günlerimi seninle geçirmeyi ve bütün zamanını bana ayırmanı ne çok isterdim. Bil ki seni mutlu etmek için elimden gelen her şeyi yapardım çünkü beni en çok mutlu eden şey, yüzünde gördüğüm o saf tebessümdür. Hatta hayatımı bile seni mutlu etmeye adayabilirim. Belki çok büyük bir evimiz olmaz, her gün kraliyet ailelerinde olduğu gibi ziyafet sofralarına oturamayız ama en azından mutlu bir aile kurabiliriz. Çocuklarımız olur, ikimize benzeyen. Para ile değil sevgiyle mutlu olabilmeyi öğretiriz onlara. Maalesef sadece hayalini kurabilirim bu tür şeylerin. Bak, moralim bozuldu şimdi. Sanırım hayal kurmanın en kötü yanı, hayal ettiklerimizin gerçekleşmeyeceğini anladığımızda yaşadığımız hayal kırıklığı. Ama belki de gerçekleşme ihtimali olmadığı için arzulanıyoruz onları bu kadar. Hangi yazar, huzura erebilmiş bir çiftin aşk hikâyesini anlattı ki? Neyse, ortalığı çok bulandırdım. Kafam karıştı şimdi de.

Şu an, evinin kapısını çalıp yanında saatlerce oturmak istiyorum. Seninle saatlerce konuşmak, denizin neden mavi olduğunu veya kuşların her kanat çırpışında yaşadığını var saydığım özgürlük hissini tartışmak istiyorum. Sarılmak istiyorum sana sınıksı ve sana ait olabilmek istiyorum. Bunları yapmak yerine sana asla yollamaya cesaret edemeyeceğim bir mektup yazıyorum ucu kırık kalemimle. Lütfen yazımın düzensizliğini ve kâğıdın buruşukluğunu mâzur gör. Başta söylediğim gibi, biraz dağınık bir insanım. Ne eşyalarımı ne de kelimelerimi bir araya getirmeyi becerebiliyorum.

Saat 21.35. Yağmur yağıyor yine. Hâlâ lambamı tamir etmedim ve eşyalarımı toparlayamadım. Yine de sabah mutlu uyanacağıma inanıyorum, aklıma gelirsen.

Werther

Sue Ezgi EROĞLU 10 B

65 / SIRADIŞI / HAZİRAN 2018

WERTHER VE LOTTE'NİN “KAYIP” MEKTUPLARI!

“Korkarım; bu arzuyu sizin için bu kadar cazip kılan şey, bana sahip olmanızın olanaksızlığıdır Werther.”

Sevgili Lotte,

İçimde tarif edemediğim çeşit çeşit duyguyu daha kendime tanımlayamıyorum sana nasıl anlatabilirim ki? Anlatabilsem bile anlar mısın ki? Çok uzun zamandır aklımdan atamadığım hatta bir süredir, atmaya çalışmayı da bıraktığım duygular bunlar. Sahiplendim artık onları, onlarla yaşamaya başladım. Ama çok acı veriyor bu duygular, hiçbir güzel şey karşılıksız değil ya! Bu acı içimde günden güne büyürken hissettiğim karşılıksız duygularla kendimi hiç olmadığı kadar yalnız hissediyorum. Bazı şeylerden farkında olmadan soyutlandım sanki. Karşılık bulamayan bu duyguları anla veya anlama, benim bunları sana söyleyebiliyor olmam bile başlı başına bir fırtına kendi içimde. Hiç yaşadın mı, birine çok değer verme ve onunla sürekli beraber olmayı isteme duygusunu? Ne zaman seninle olsam ve seninle konuşsam o an hiç bitmesin, hiç ayrılmayalım istiyorum. Sonsuza dek orda kalalım, yalnızca sen ve ben... Biliyorum ama sen de aynılarını hissediyorsun. Sadece Albert'e bağlı kalman gerektiğini o kadar kabullenmişsin ki başka bir duruma imkân dahi vermiyorsun, hatta aklına bile gelmiyor böyle bir şeyin olabileceği. Ama bu mektubu okuduktan sonra en azından aklına gelmiş olacak diye umut ediyorum. İki kelimeyi bir mektupta özetlemiş olmak önemli ama o iki kelimeyi söyleyememiş olmak acı verici. Ben bu duruma düşmüş olmayı tüm kalbimle kabulleniyorum. Söylenbilmiş olması değil de o iki kelimenin varlığının söz konusu olması önemli benim için Lotte. Uzatmaya gerek yok, senin vaktin benim için değerli çünkü “seni seviyorum”. Hatta daha da fazlasını hissediyorum ama insanlar sadece bu iki kelimeyle özetlemeyi sağlayabilmişler. Sen beni tanıyorsun, beni benden iyi bile tanıyor olabilirsin. Bu mektuba bir cevap vermek zorunda değilsin. Biliyorsun, hiç hoşlanmam insanları zor durumda bırakmaktan. Burada yazdıklarım benim kendi içimde olan savaşımı sonuçlandırmamla alakalı sadece.

Sana hep sadık olan tutkunun,

Werther
Damla TURAN 10 A

“Hoşça kal, Lotte! Hoşça kal, ey yeryüzünün biricik meleği!”

COĞRAFI KEŞİFLER OLMASAYDI...

Oya PEKER GÜLER

Coğrafi keşifler; Avrupalıların yeni ticaret yollarının bulunması amacıyla 15 ve 16. Yüzyıllarda başlattıkları, yeni okyanusların ve kıtaların bulunmasıyla gerçekleşmiş olan keşifleri ifade eder. Bu süreçte, bilimsel bir merak ve yeni ufukların keşfedilmesi duygusu söz konusu olmakla birlikte temelde bu keşifler, özellikle 15.yüzyıldan itibaren açık bir şekilde ekonomik nedenlerden kaynaklanmıştır. İlk keşif denemeleri, Atlantik Okyanusu ve Afrika kıyılarına doğru, 14. yüzyılın başlarında Fransız ve Cenevizli gemiler tarafından yapılmıştır. Kanarya Adaları ve Azor Adaları'nın keşfedilmesi de yine bu girişimlerin sonucudur.

Bugün Marko Polo, Kristof Kolomb, Amerigo Vespucci, Macellan, Del Kano gibi meraklı ve cesur denizciler olmasaydı bambaşka bir dünya sisteminde var olabilirdik. Tabii ki coğrafi keşiflerin sosyal, ekonomik ve siyasi etkileri yıllarca bizlere anlatıldı ve anlatılmaya devam etmekte. Ben sizlere, eğer "coğrafi keşifler olmasaydı" bugün mutfağımızdan neler eksik olurdu konusunda bir pencere açmak istedim.

Coğrafi keşifler olmasaydı tadını asla bilmeyeceğimiz 10 yemek...

1. KABAK TATLISI

Kabak tatlısı her ne kadar yerleşmiş ve benimsenmiş bir tatlı olsa da Anadolu topraklarındaki ilk bal kabağı, muhtemelen en erken 17. yüzyılda yetiştirilmiştir. Amerika keşfedilmeden önce eski dünyanın bilmediği bir bitki olan bal kabağını, atalarımızın da bilmediğine inanası gelmiyor insanın.

2. BİBER DOLMASI

Biberle neler yapmıyoruz ki! Hele o biber dolması yok mu? Bugün biberi mutfağımızdan çıkartsak ne salatamız salata gibi olur ne diğer yemeklerimizin tadı aynı olur ne de başka yemeklerimizin bir lezzeti olur. Kızartma yapmanın bile bir anlamı kalmaz ki! Hayret edilesi bir şeydir ki Fatih Sultan Mehmet biber nedir bilmiyordu!

3. DOMATES ÇORBASI, MENEMEN...

Domates, bugün mutfağımızın olmazsa olmazlarından. Sırf bizim için değil, tüm dünya için de öyle. 15. yüzyılda yaşadığınızı düşünsenize. Sabah kalkıyorsunuz ve bir menemen yiyemiyorsunuz! Yemek için salça yok! Sos yapacaksınız domates yok! Salata yapacaksınız domates yok! Neyin lezzeti olurdu ki domates olmasa! Colomb'un Amerika'yı keşfetmesinden önce domatesin, eski dünyada bilinmiyor olmasını akıl almıyor...

4. PATATES KIZARTMASI, KUMPIR, ETLİ PATATES...

Patates, tüm mutfakların temel ihtiyacıdır. Doyuruculuğuyla, besleyiciliğiyle ve kolay yetiştirilebilir olmasıyla ideal bir besin patates. Öyle ki bugün İskandinav ülkelerinin, donmuş topraklarında neredeyse yetiştirebildikleri tek besin kaynağı patates. Tüm kıyamet senaryolarında yer alan bir gıda olan patates, Amerika keşfedilmeden önce eski dünyada tanınmıyordu. Yani evet, ne 1071'de Malazgirt'e giren Türk orduları, seferden önce son yemeklerinde patates yediler ne de Selahattin Eyyubi, Kudüs'ü aldığında zafer sofrasında patates vardı. Tüm Avrupa'yı fetheden Roma İmparatorluğu'nun mutfağında da yoktu patates. Peki, ne yiyordu bu insanlar? Bugün yaptığımız her yemeğin içine katıyoruz patatesi. İşin ilginç, patates Amerika'dan getirildiğinde hayvanları beslemek için kullanılmış! Avrupa'da kıtlık başlayınca zoraki olarak yenen patateslerin kıymeti çok sonradan anlaşılmış!

5. AYŞE KADIN FASULYE, KURU FASULYE

Fasulye dedin mi Türk mutfağının yapı taşlarından birine dokunmuş olursun. Fasulye ile yapmadığımız yemek yok diyebiliriz. Ancak atalarımız bu gıdayı tanımıyordu. Yani Hunların Batı'ya yürüyüşleri başladığında, heybelerinde fasulye yoktu. Akşam olduğunda, kervansaraylarda pilav üstü kuru fasulye yenmiyordu! Pilav vardı çok şükür de kuru fasulyesiz pilav da çekilmez ki arkadaş!

6. MISIR EKMEĞİ, PATLAMIŞ MISIR...

Mısır ekmeği denince akla hemen Karadeniz geliyor, sanki binlerce yıllık bir lezzetmiş gibi algılıyor insan ama alakası yok. Çünkü mısır da Amerika'da keşfedilmiş bir bitki. Peki, biz neden "mısır" diyoruz? Yani, sanki Mısır'dan gelmiş gibi bir izlenim yaratıyor değil mi? Bir bakıma evet. Mısır; Avrupa'ya getirilip ticaret yoluyla yayıldığında, Mısır henüz Osmanlı toprakları içerisinde değildi. Mısır ile yapılan ticaret sayesinde Anadolu'ya ulaşan bu gıda, dilimize ilk önce "Mısır buğdayı", "Mısır darısı" olarak geçmiş; sonrasında da kısaca "mısır" olarak anılmıştır. Bazı yörelerde mısıra hala dari denmekte, darısı başınıza...

7. ÇİKOLATA, PROFİTEROL, GOFRET...

Kahve, eski dünyanın tanıdığı bir lezzetti. Ancak kakao, Amerika'dan gelen gıdalar arasında yer alıyor. İlginç bir bilgi: Mısır mumyalarının üstüne sarı bezlere yapılan testlerde, kakao izine rastlanmıştır. Antik Mısır'da kakao, bilinen ve kullanılan bir bitki olmamasına karşın mumya sargılarında kullanılmış olması hala gizemini korumaktadır. Kakao; Amerika'dan getirildikten hemen sonra, bu ürünün şekerle karıştırıldığında bağımlılık yapan bir lezzete kavuştuğu keşfedilmiş ve bugün, dünya tatlı mutfağının yapı taşı haline gelmiştir.

8. ÇİLEKLI PASTA

Mevsimi gelince ne de güzel yenir çilek. Üzerine toz şeker serpilir, kremaya bandırılır, çikolatayla da iyi gider... Ama atalarımız hiç çilek yememiştir. Yavuz Sultan Selim mesela, bilmiyordu çileğin ne olduğunu.

9. FISTIK EZMESİ, TUZLU FISTIK, KABUKLU FISTIK

Fıstık, çerez dünyasının ağır abilerindedir. Bugün fıstık hayatımızdan bir çıksa dünyası kararacak insanlar var. Amerika keşfedilmeseydi "fıstık gibi" tanımlaması da olmayacaktı muhtemelen. Bir küçük bilgi: Ay çekirdeği de bir anlamda Amerika sayesinde hayatımıza girmiştir. Eski dünyada ay çekirdeği vardı, özellikle de Kuzey Afrika'da görülen bir bitkiydi bu. Ancak bir gıda olduğu anlaşılmamıştı! İspanyol kâşifler, Amerika yerlilerinin ay çekirdeğini gıda olarak kullandıklarını görmüş ve Avrupa'ya getirmiş! Yani; milli bağımlılığımız olan çekirdeği, en erken 17. yüzyılda çitlemeye başlamışız! Bir bilgi daha: Bal kabağının ana vatanı olan Amerika'da kabak çekirdeği, yenilen bir çerez değildi. İlk kabak Osmanlı topraklarına geldikten sonra - bir geri dönüşüm olarak- kabak çekirdeğini ilk çitleyen Türkler tarafından dünyaya geri kazandırılmıştır!

10. PASTA, KEK, BÖREK, DONDURMA...

Bugün dünya tatlılarının neredeyse tamamında kullanılır vanilya. "Sade" olarak tanımladığımız her tatlı, aslında vanilya içermekte. Tatlı kültürünün temelinde böylesine yer alan bir gıdanın, 17. yüzyıldan önce bilinmiyor oluşu hayret edilesi değil mi? Düşünsenize; vanilya olmasaydı bugün bir pastacıya gittiğinizde, bir tatlıcıya gittiğinizde bulabileceklerinizin muhtemelen yarısı olmayacaktı!

BEING A "CHRISTOPHER" / Ada ÖZTÜRK 11 B

Asperger's Syndrome is a genetic disorder which affects people's lives in many ways. It changes your ability to think and your point of view on everything. In the book "The Curious Incident Of The Dog In The Night Time" the main character has this disorder. We actually realized our main character Christopher's life is a little bit different than ours when we have this chance to read his thoughts from his pen. In this book, we are joining his journey and trying to reach his goal with him which is finding the killer of a dog, learning how he sees the world around him, his thoughts about lies, metaphors and similes. We are finding an opportunity to see the life from an autistic boy's eyes and we can understand how it affects the story.

Everybody is different and everybody has their own point of views in life, but when it is about Christopher, the situation can't be defined just with one word; "different". He thinks life should be about logic and he tries to find logic in everything he comes across with. He expresses his feelings in a limited way. He rarely narrates what his feelings in a given situation are and he has troubles understanding the body language and facial expressions. According to him, if someone is sad, the only clue is crying, or if someone is happy, he looks for a laugh. Expressions are confusing for him because there is no logic in emotions. For him, there is no place for emotions. According to his opinion logic is a path to truth and it's a must. He can't understand metaphors and jokes that we use in our daily conversations, because he thinks that they don't include logic. When he doesn't understand them, he calls them "lies". He thinks that most people are lying about lots of things and he is having trust issues. Those issues he has, affects his attitude toward people he doesn't know. He doesn't speak to them, he feels unsafe and he doesn't communicate them until he examines them elaborately. He doesn't feel safe when he feels himself as a stranger for someone or somewhere.

Normal people define "lying" as not telling the truth. For Christopher, lying is telling or supporting something which doesn't include logic. Since he can not find any logical things in metaphors, he calls them lies. He gives many metaphoric examples in his book, like; "He was the apple of her eye". He claims that this metaphor doesn't make sense because someone can't have an apple in his eye and someone can't be an apple. On the other hand, he doesn't have problems with similes because they include "like" or "as".

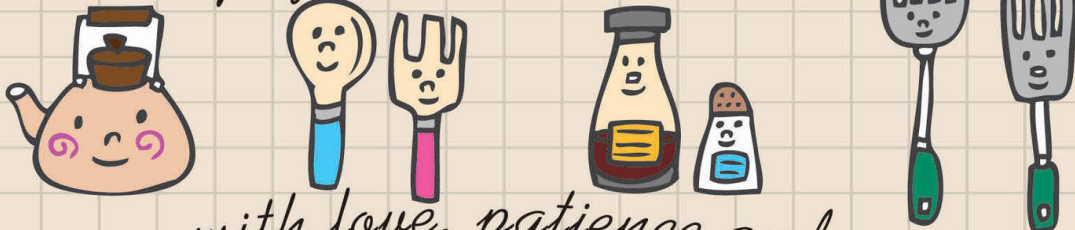
Consequently, reading the book from Christopher's pen helps us to understand his world. If a different character had told the story, the story wouldn't have given us these details about his world and probably we would have thought him as a piteous boy. We wouldn't have the chance to experience his life. Finally, feeling like him provides us to understand this type of people and see them from a closer perspective. Thanks to Mark Haddon, for this opportunity he gave to us and raise our awareness of how hard their lives are.

What to FEED an Asperger

How to go from 3 foods to 300

with love, patience and

a little sleight of hand

Sarah Patten

WINE / Nil TUNA, Zeynep ÖZOĞUZ 10 A

The restaurant was only lit by the dim glow of candles. A variety of aromas came out of the kitchen, all belonging to different dishes. A boy with a head full of black hair looked around, not quite feeling like he belonged in a fancy environment such as the one he was in. Though he didn't have much time to focus on that because his attention was suddenly drawn towards a young-looking waitress in fancy attire and a leather bound menu in her hands. "Thank you," he mumbled under his breath. She wasn't anything extraordinary, but she was pretty nonetheless. Hunter's eyes caught the numbers floating above her head, and he suddenly turned his gaze away. A four and a six. She doesn't look that old, Hunter thought.

The opening of the main doors distracted him from the lady. The man who walked in was obviously used to fancy places: he effortlessly shook off his coat and dropped it onto a waiter's hands. From afar, he couldn't see the numbers above his head very well, but he knew instantly that something was off. The blurred digits were taking up more space than usual. As the waiter from before accompanied the man to his table, Hunter's suspicions were confirmed. The digits 5207 hit him like a slap to the face.

His eyes were burning holes into the man's skull as he sat down at a table near him, another waiter by his side, handed him a menu. What in God's name? His ears could barely pick up the question the man uttered, "Does this have any garlic in it?"

Wait a minute, Hunter thought to himself. "No garlic?"

The second he let the words out, a crimson hue rose filled his cheeks. He quickly looked over at the suspicious man to see if he had heard Hunter. Thankfully, the man looked as oblivious as a woozy baby.

Hunter continued observing him over the wine glass in front of him, his brows knitted in confusion and his lips in a straight line. It wasn't long before the man finished his meal and was exiting the restaurant, a waiter trailing behind him and trying to hand him his coat, careful so as to not harm the precious material. Hunter threw a bunch of crumpled up banknotes on the table at the end and left to follow the man. He had to confirm his suspicions.

Hunter hugged his coat tight and walked after the man, keeping a strategic distance between the two of them as to not attract attention. Then again, if his theory was correct, it wouldn't make much of a difference either way.

He followed him until they reached a church. It was nearing Christmas, and volunteers were handing out brochures. The man stopped. As if he had seen a ghost, he turned around faster than Hunter could comprehend, walking in another direction.

This had just confirmed everything Hunter was thinking. He continued walking after him, until the man eventually walked into an alley that led to a dead-end. Seemingly confused, he turned around to walk out, but was faced with Hunter's glare.

"I know what you are," Hunter muttered under his breath, his fists clenched at his sides, "There are no other explanations."

The last thing he was expecting to see was the way the man's bottom lip quiver and the way he burst into tears.

"I know!" he cried, almost pathetically, "I'm sorry!"

Bewildered, Hunter stood there, not knowing what to do. "D-dude, it's fine, I—"

"I knew you would come for me eventually!" The man thrusts his hands into the air, his wrists pressed together, "Arrest me, officer! I am but a disgusting thief!"

Hunter furrowed his brows, "Wait... what?"

The man raised his head, his eyes still full of tears and an addition of confusion. "Are you not here to arrest me for the mint I stole when I was 9?"

Hunter shook his head. "What? No! I'm here to tell you that I know what you really are." He squinted. "A vampire."

The man stood there, his eyes wide. "What are you talking about?"

"You can't deceive me!" Hunter said, "Y'see, I have this power that lets me see the age of anyone and everyone. I can see how old you are!"

The man cocked his head to the side. "...27?"

"N-no! 5207! I saw it! And the garlic thing, and how you avoided church! I know that you're actually a vampire!"

"Dude, no," the man laughed as he looked at Hunter like he was a lunatic, "I just don't like garlic. The smell is too heavy, you know? Besides, my ex hands out brochures near Christmas. You can't blame me for not wanting to see her, right?"

At that, Hunter paused. It all sounded plausible, but his ability had never proved him wrong before. It just couldn't be.

Wine. Of course it was the wine! He had gotten too drunk and his muddled mind had fabricated the numbers five and zero. It all made sense.

"By the way..." the man in front of him "what did you mean when you said, 'ability'?"
Hunter darted out of the alley and sprinted away.

The End

The National Theatre production of

THE CURIOUS INCIDENT

OF THE DOG IN THE NIGHT-TIME

THE CURIOUS INCIDENT OF THE DOG IN THE NIGHT - TIME

Elif Saba MANDIRACI 11 A

Autism Spectrum Disorders are neurodevelopmental disorders that affect autistic individuals' vision towards life, most of all, their communication behaviours. Autistic individuals see the world differently than the others. Anything that seems unnecessary can be a real deal for them, especially human relationships.

As an autistic individual, Christopher has issues with people. He considers talking to people he doesn't know well as a risk. And he likes to take none. So he

never goes and communicates with the ones he doesn't know in the first place. Also he likes school, not the kids, but physics and maths lessons. He likes animals, likes dogs, and has a rat. He has developed obsessions over colours and cars, which is a reflection of typical ritualistic behaviour tendency, that ASD individuals usually suffer from.

A significant trait of Christopher is that he cannot understand neither facial expressions nor metaphors. The reason is because he sees metaphors as nothing but lies. Christopher feels fear and gets confused towards them. He is quite a logical person and thinks anything that is not related to logic can't be true.

The narrator of the story is Christopher himself, which makes the story more genuine and believable. Also it affects the language of the story regarding the way he speaks: simple and has no room for literary devices. The readers can easily understand that they're about to read the story from the perspective of an autistic child. Because if the story had been told by another character it wouldn't have been such realistic and convincing one.

“Eğitimde fark, IRMAK”

ANAOKULU - İLKOKUL - ORTAOKUL - LİSE
Cemil Topuzlu Cad. No : 100 34728 Caddebostan / İSTANBUL
T. +90 216 411 39 23 - F. +90 216 411 39 26
bilgi@irmak.k12.tr / www.irmak.k12.tr

irmakokullari